EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 07 16
COM(2025) 547 final

2025/0221 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo nustatoma 2028–2034 m. Europos infrastruktūros tinklų priemonė, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2024/1679 ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2021/1153

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2025 m. liepos 16 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl kitos daugiametės finansinės programos po 2027 m., įskaitant Europos infrastruktūros tinklų priemonei (EITP) numatytą 81 428 000 000 EUR finansinį paketą, skirtą investicijoms į transeuropinius transporto ir energetikos infrastruktūros tinklus, ir, be kita ko, karinio mobilumo ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus. Šiuo pasiūlymu siekiama 2028–2034 m. laikotarpiui nustatyti EITP teisinį pagrindą.

• Pagrindimas ir tikslai

Kad būtų pasiektas pažangus, tvarus ir integracinis augimas, ES reikia šiuolaikiškos, našios ir atsparios infrastruktūros, padedančios visoje ES ir visuose jos regionuose sujungti ir integruoti transporto ir energetikos sektorius. Šios jungtys yra svarbios laisvam asmenų, prekių, kapitalo ir paslaugų judėjimui.

Transeuropiniais transporto ir energetikos tinklais:

- sudaromos palankesnės sąlygos tarpvalstybinėms jungtims;
- užtikrinamas ES saugumas;
- didinamas Europos socialinės rinkos ekonomikos konkurencingumas;
- prisidedama prie kovos su klimato kaita ir
- naikinama izoliacija ir skatinama didesnė ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda.

Didelio pralaidumo transeuropiniai tinklai taip pat reikalingi ES atsparumui ir karinei parengčiai didinti.

Sklandžiomis transporto ir energetikos jungtimis visoje Europoje bus prisidėta prie sėkmingai veikiančios bendrosios rinkos. Jos duos apčiuopiamos naudos visiems ES piliečiams ir įmonėms, nes jie galės veiksmingiau ir tvariau keliauti, vežti prekes ir naudotis saugia, įperkama ir netaršia energija.

Šiuo tikslu EITP remiamos investicijos tiek į transporto ir energetikos infrastruktūrą plėtojant transeuropinius tinklus, tiek į tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus. Atsižvelgiant į didėjančią riziką, susijusią su gamtiniais ir technologiniais pavojais, kintančiomis grėsmėmis saugumui ir kitais sutrikimais, labai svarbu užtikrinti, kad investicijos pagal EITP būtų pagrįstos rizika ir atsparios nelaimėms, laikantis ES pasirengimo krizėms strategijos tikslų.

EITP daugiausia dėmesio skiriama didžiausią pridėtinę vertę ES teikiantiems projektams ir skatinamos investicijos į tarpvalstybinį poveikį turinčius projektus bei Europos masto sąveikias sistemas, kurios turi būti toliau finansuojamos po 2027 m. Pagal EITP tiesiogiai ES lygmeniu remiant tarpvalstybinius projektus padedama spręsti koordinavimo problemas, kylančias dėl projektų priklausymo kelioms jurisdikcijoms. Veiksmingas EITP *modus operandi* padeda spręsti rinkos nepakankamumo problemas ir pritraukti daugiau investicijų ir finansavimo iš kitų šaltinių, pavyzdžiui, nacionalinių biudžetų, nacionalinių energijos tarifų sistemų ir privačiojo sektoriaus, naudojantis visomis Finansiniame reglamente numatytomis priemonėmis.

Transporto srityje EITP siekiama prisidėti prie transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) sukūrimo, daugiausia dėmesio skiriant tam, kad iki 2030 ir 2040 m. būtų baigtas kurti pagrindinis ir išplėstinis pagrindinis tinklas. Europos masto daugiarūšio transporto tinklo plėtra – pradedant įvažiavimo punktais, t. y. uostais, ir baigiant pagrindinėmis sausumos jungtimis, kurių reikia bendrosios rinko veikimui ir susisiekimui tarp regionų užtikrinti, – yra labai svarbi Europos ekonomikos augimo ir tvarumo sąlyga. Todėl EITP daugiausia dėmesio visų pirma bus skiriama infrastruktūros projektams, turintiems stiprų tarpvalstybinį aspektą, pavyzdžiui, projekto „Rail Baltica“, Brenerio tunelio, Senos–Šeldės vidaus vandenų kelio, Brno–Bratislavos, Salonikų–Bukarešto arba TEN-T uostų jungčių su hinterlandu plėtojimui.

Glaudžiai koordinuojant veiksmus su Europos konkurencingumo fondo ir nacionalinių bei regioninių partnerystės planų veiksmais, EITP taip pat remiamas sąveikus, saugus ir išmanus judumas TEN-T tinkle – pavyzdžiui, diegiant tokias Europos eismo valdymo sistemas kaip Europos geležinkelių eismo valdymo sistema arba upių informacijos paslaugos vidaus vandenų keliuose arba, kai tinkama, užtikrinant jų sujungimą (pasitelkiant sąveikumą, standartus ar naudotojų terminalus) su ES kosminėmis sistemomis, tokiomis kaip GALILEO, EGNOS ir IRIS², atitinkamai padėties nustatymo, navigacijos bei laiko nustatymo ir saugaus junglumo tikslais – ir padedama ES pereiti prie tvaraus, dekarbonizuoto judumo (pavyzdžiui, TEN-T uostuose užtikrinant laivams elektros tiekimą nuo kranto).

Pasitelkiant EITP taip pat galima investuoti į tarpvalstybines jungtis su trečiosiomis valstybėmis, įgyvendinančiomis TEN-T koridorių išplėtimo į šalis kandidates projektus. Pavyzdžiui, tokių veiksmų 2021–2027 m. laikotarpiu buvo imtasi dėl jungčių su Ukraina ir Moldova, gerinant solidarumo koridorių veikimą ir pradedant parengiamuosius darbus siekiant geležinkelio vėžės plotį šiose dviejose šalyse suderinti su ES standartu. Nors šie veiksmai buvo pagrįsti atsižvelgiant į krizę, kilusią dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, ir numatant jų glaudesnę integraciją į ES rinką, tokiomis investicijomis ištekliai nukreipiami nuo Sąjungos teritorijoje vykdomų projektų.

Jei TENT-T tarpvalstybiniai projektai nebus užbaigti, žmonės keliaus ir prekės bus gabenamos ilgiau ir padidės su tuo susijusios išlaidos, o tai lems ekonominius nuostolius, susijusius su mažesniu bendru našumu ir lėtesniu ES vidaus prekybos augimu. Tai reiškia, kad 2030 m. BVP sumažės 0,4 %, o 2050 m. – 0,8 %, palyginti su scenarijumi, pagal kurį TEN-T tarpvalstybiniai projektai būtų užbaigti. 2030 m. užimtumas valstybėse narėse taip pat sumažėtų 0,08 %, o 2050 m. – 0,13 %, palyginti su atskaitos scenarijumi[1].

Pagal EITP taip pat turėtų būti teikiamas ES finansavimas dvejopo naudojimo civilinio ir karinio transporto projektams įgyvendinti, kad būtų sudarytos sąlygos sklandžiam kariniam mobilumui visoje ES. Dabartinė ES transporto infrastruktūra (įskaitant TEN-T) neužtikrina didelio masto karinių pajėgų judėjimo ir sunkiosios įrangos bei reikmenų perkėlimo per trumpą laiką. Tai labai svarbu Europos saugumui ir gynybai, kaip pripažįstama 2025 m. kovo 19 d. priimtoje Baltojoje knygoje dėl Europos gynybos parengties 2030 m. EITP taip pat padeda siekti bendro Europos pasirengimo krizėms strategijos tikslo – sukurti saugią ir atsparią Sąjungą, kuria siekiama visomis aplinkybėmis išsaugoti gyvybiškai svarbias visuomenės funkcijas.

[1] Europos Komisija: Mobilumo ir transporto generalinis direktoratas, Schade, W., Khanna, A., Mader, S., Streif, M. et al., *Support study on the climate adaptation and cross-border investment needs to realise the TEN-T network*, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2024, https://data.europa.eu/doi/10.2832/7839720.

ES nustatė keturis prioritetinius daugiarūšio karinio mobilumo koridorius, apimančius geležinkelius, kelius ir upių, jūrų ir oro kelius, kuriems reikia didelių ir skubių investicijų, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos karinių pajėgų ir karinės įrangos judėjimui. Be kita ko, turi būti plečiami geležinkelių tuneliai, stiprinami kelių ir geležinkelių tiltai ir plečiami uostų bei oro uostų terminalai. Kartu su valstybėmis narėmis ir karine bendruomene buvo nustatytos prioritetinės investicijos skubiausių veiksmų reikalaujantiems (svarbiausiems) trukdžiams pašalinti.

Pagal EITP, kaip svarbi priemonė energetikos sąjungai sukurti, bus finansuojami dviejų rūšių tarpvalstybiniai energetikos projektai:

- elektros energijos, vandenilio ir anglies dioksido transportavimo sektoriuose vykdomi energetikos infrastruktūros projektai, kurie turi didelį tarpvalstybinį poveikį ir kuriems pagal TEN-E reglamentą suteiktas bendro intereso projekto (BIP) arba abipusio intereso projekto (AIP) statusas;
- tarpvalstybiniai atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektai, grindžiami valstybių narių bendradarbiavimo pagal Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvą susitarimais.

Šie projektai labai svarbūs siekiant: i) padidinti energijos tiekimo saugumą ES ir kaimyninėse trečiosiose valstybėse; ii) dekarbonizuoti energetikos sistemą; iii) sudaryti palankesnes sąlygas integruoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius sausumoje ir jūroje; iv) geriau integruoti energijos rinkas ir v) suteikti Europos namų ūkiams ir įmonėms galimybę naudotis įperkama energija; taip jais prisidedama prie Europos ekonomikos konkurencingumo ir žmonių gerovės.

2024 m. gegužės 30 d. Transporto, telekomunikacijų ir energetikos tarybos patvirtintose išvadose dėl tvarių elektros tinklų infrastruktūros plėtojimo Taryba pripažino „precedento neturin[čius] investicijų į elektros energijos tinklus tiek perdavimo, tiek skirstymo lygmenimis poreik[ius], siekiant užtikrinti itin sujungtą, integruotą ir sinchronizuotą Europos elektros energijos sistemą“, ir paragino Komisiją „ieškoti būdų, kaip padidinti bendras investicijas į elektros tinklo infrastruktūrą“, bei pabrėžė, kad „reikia tvirtos EITP, kad būtų galima tinkamai reaguoti į padidėjusius investicijų į sausumos ir jūrinių tinklų vystymo projektus poreikius ir juos remti“.

- **Suderinamumas su galiojančiomis politikos nuostatomis**

Svarbiausias EITP tikslas – padėti transporto ir energetikos sektoriuose siekti ES politikos tikslų, susijusių su transeuropiniais tinklais ir tarpvalstybiniu bendradarbiavimu atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje, sudarant sąlygas investicijoms į bendro intereso projektus ir abipusio intereso projektus arba jas paspartinant ir remiant tarpvalstybinį bendradarbiavimą atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos srityje.

Transporto sektoriuje EITP padeda siekti ilgalaikių ES tikslų, susijusių su TEN-T pagrindinio tinklo kūrimo užbaigimu iki 2030 m.[2], išplėstinio pagrindinio tinklo kūrimo užbaigimu iki 2040 m. ir, kai aktualu, pažanga, daroma atliekant parengiamuosius tyrimus siekiant iki

[2] 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1679 dėl transeuropinio transporto tinklo plėtros Sąjungos gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1153 ir (ES) Nr. 913/2010 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1315/2013, OL L, 2024/1679, 2024 6 28, http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj.

2050 m. baigti kurti TEN-T visuotinį tinklą. Taigi, kita daugiametė finansinė programa (DFP) lemiamą reikšmę turės visų pirma baigiant kurti pagrindinį tinklą.

EITP finansuojamomis investicijomis taip pat remiamas perėjimas prie netaršaus, sąveikaus ir daugiarūšio judumo. Be to, EITP padeda plėtoti Europos greitųjų geležinkelių tinklą, kurio tikslas – sujungti ES sostines (be kita ko, naktiniais traukiniais) ir paspartinti krovinių vežimą geležinkeliais.

Energetikos sektoriuje EITP papildo transeuropinių energetikos tinklų (TEN-E) sistemą ir jos veiksmais papildomi BIP bei AIP atrankos veiksmai. Pagal TEN-E reglamentą investicijoms į šiuos BIP ir AIP taikoma toliau nurodyta trijų etapų logika. Pirma, investavimo pirmenybė turėtų būti suteikta rinkos dalyviams. Antra, jei rinkos dalyviai neinvestuoja, reikėtų ieškoti reguliavimo sprendimų ir prireikus pritaikyti atitinkamą reguliavimo sistemą. Trečia, jei pirmų dviejų etapų nepakanka būtinoms investicijoms į BIP užtikrinti, kraštutiniu atveju reikalavimus atitinkantiems BIP gali būti skiriamos EITP dotacijos. EITP taip pat papildo Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvoje nustatytus bendradarbiavimo mechanizmus, pavyzdžiui, statistinius perdavimus, bendrus projektus ar bendras paramos sistemas.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Transporto ir energetikos infrastruktūra ir energijos gamyba bus įvairiu mastu remiamos pagal įvairias ES finansines programas ir įvairiomis priemonėmis, įskaitant EITP, nacionalinius ir regioninius partnerystės planus, Europos konkurencingumo fondą, programą „Europos horizontas“ ir priemonę „Globali Europa“.

Svarbu įvairiomis ES finansavimo programomis ir priemonėmis pasinaudoti kuo veiksmingiau ir taip kuo labiau padidinti ES remiamų investicijų papildomumą ir pridėtinę vertę. Tai turėtų būti pasiekta naudojantis naujos struktūros DFP, toliau užtikrinant atitinkamų ES programų suderinamumą, vengiant dubliavimosi ir sutelkiant dėmesį į investicijas, turinčias didelę ES pridėtinę vertę.

Šiomis aplinkybėmis EITP daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama: i) tarpvalstybinio pobūdžio TEN-T ir TEN-E tinklų projektams; ii) sklandaus karinio mobilumo visoje ES projektams ir iii) bendradarbiavimo atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje projektams. Investicijas pagal EITP turėtų papildyti investicijos į TEN-T tinklą pagal nacionalinius ir regioninius partnerystės planus.

Glaudžiai koordinuojant veiksmus su priemone „Globali Europa“, reikėtų remti TEN-T koridorių išplėtimą į šalis kandidates ir transporto bei energetikos infrastruktūrą trečiosiose valstybėse.

Bus tęsiamas tvirtas mokslinių tyrimų ir inovacijų priemonėmis ir EITP grindžiamas bendro kūrimo procesas, visų pirma siekiant dekarbonizuoti visų rūšių transportą ir taip pat įgyvendinti energetikos srities tikslus. Moksliniai tyrimai ir inovacijos transporto ir energetikos srityse toliau bus remiami pagal programą „Europos horizontas“. Pažangiausių novatoriškų transporto ir energetikos dekarbonizacijos, skaitmenizacijos, tvarumo ir atsparumo didinimo sprendimų (pvz., naujos kartos Europos oro eismo valdymo sistemos, grindžiamos dirbtiniu intelektu ir debesijos technologijomis, civilinių ir karinių dvejopo naudojimo ir visai netaršių ateities keltų) plėtojimas ir diegimas bus finansuojami Europos konkurencingumo fondo lėšomis. Visų pirma turėtų būti nustatytas geriausias tokių investicijų privačiojo ir viešojo kapitalo derinys.

EITP veiksmais turėtų būti proporcingai naudojamasi tokioms problemoms kaip rinkos nepakankamumas arba neoptimali investavimo aplinka spręsti, nedubliuojant ar neišstumiant privačiojo finansavimo, be to, šie veiksmai turėtų suteikti aiškią ES pridėtinę vertę. Šiuo atžvilgiu viena kitą galėtų papildyti EITP Santaupų ir investicijų sąjungos[3] priemonės, nes viešasis finansavimas gali būti veiksmingas siekiant sumažinti didelių infrastruktūros projektų riziką ir pritraukti privačiųjų investicijų į ES, taip sukuriant didelį sverto poveikį. Be to, veiksmingai paskatinti ilgalaikes institucijų ir kitų privačių investuotojų investicijas į infrastruktūros projektus ir taip papildyti bei padidinti pagal EITP teikiamą finansavimą gali didėjantis veiksmingų kolektyvinio investavimo priemonių, pvz., Europos ilgalaikių investicijų fondų (ELTIF), prieinamumas. Taip kartu bus užtikrintas veiksmų pagal programą ir ES valstybės pagalbos taisyklių, įskaitant daugiašalius projektus, pavyzdžiui, bendriems Europos interesams svarbius projektus (BEISP), suderinamumas, vengiant netinkamų konkurencijos iškraipymų bendrojoje rinkoje.

Sąjungos transporto ir energetikos tikslų turi būti siekiama užtikrinant konkurencingumą, ekonomikos augimą, sanglaudą ir saugumą ir atsižvelgiant į klimato ir aplinkos politiką. Investicijomis turėtų būti remiamas 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslas, vengiama biologinės įvairovės nykimo ir mažinama arba naikinama tarša, laikantis ES politikos ir teisės aktų. Kai tinkama, į projektus galėtų būti integruoti gamtos procesais pagrįsti sprendimai, nes jie dažnai gali padidinti atsparumą klimato kaitai ir kartu būti ekonomiškai efektyvūs bei duoti naudos visuomenei.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Transeuropiniams tinklams taikomas SESV 170 straipsnis, kuriame nurodyta: „Sąjunga prisideda prie transeuropinių tinklų kūrimo ir plėtojimo transporto, telekomunikacijų ir energijos infrastruktūrų srityse“.

ES teisė imtis veiksmų infrastruktūros finansavimo srityje įtvirtinta SESV 171 straipsnyje, kuriame nurodyta, kad Sąjunga „gali remti valstybių narių remiamus bendrų interesų projektus <...>, rengdama galimybių studijas, teikdama paskolų garantijas arba palūkanų subsidijas“.

SESV 172 straipsnyje nurodyta, kad „171 straipsnio 1 dalyje minėtas gaires ir kitas priemones Europos Parlamentas ir Taryba patvirtina spręsdami pagal įprastą teisėkūros procedūrą ir pasikonsultavę su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu“.

Tarpvalstybiniam bendradarbiavimui atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje taikoma SESV 194 straipsnio 1 dalis, kurioje nustatyta, kad „[k]uriant vidaus rinką ar jai veikiant ir atsižvelgiant į poreikį išsaugoti ir gerinti aplinką, Sąjungos energetikos politika, vadovaujantis valstybių narių solidarumu, siekiama: a) užtikrinti energijos rinkos veikimą; b) užtikrinti energijos tiekimo saugumą Sąjungoje [ir] c) skatinti energijos vartojimo efektyvumą bei taupymą ir naujų bei atsinaujinančiųjų energijos formų plėtojimą“.

[3] COM(2025) 124 *final*.

Tuo tikslu, kaip nurodyta SESV 194 straipsnio 2 dalyje, „Europos Parlamentas ir Taryba, spręsdami pagal įprastą teisėkūros procedūrą, nustato priemones, būtinas [194 straipsnio] 1 dalyje nurodytiems tikslams pasiekti“.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Atsižvelgiant į naudojant EITP sprendžiamų problemų mastą ir tipą, ES veiksmai yra ypač reikalingi, nes dėl savo pobūdžio tos problemos yra europinio masto ir jas galima veiksmingiau išspręsti ES lygmeniu, – Komisijai koordinuojant valstybių narių veiksmus bendra nauda būtų didesnė, veiksmai būtų įgyvendinami sparčiau ir sumažėtų išlaidos.

ES finansavimas taip pat yra tinkama priemonė finansavimo uždaviniams, su kuriais paprastai susiduriama tarpvalstybinių projektų atveju, spręsti. Dėl nevienodo projektų naudos ir sąnaudų paskirstymo tarp atitinkamų skirtingų valstybių narių šiuos projektus sunkiau finansuoti vien iš nacionalinių finansavimo šaltinių.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą ir patenka į SESV 170 straipsnyje apibrėžtą veiksmų transeuropinių tinklų srityje taikymo sritį, o tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektų atveju – į SESV 194 straipsnyje apibrėžtą taikymo sritį. Šiame pasiūlyme numatyti veiksmai aiškiai skirti tik transporto ir energetikos infrastruktūros ES aspektui ir tarpvalstybiniam atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimui.

- **Priemonės pasirinkimas**

Teisės aktas ir priemonės pobūdis (t. y. finansavimas) yra apibrėžti SESV, kurioje nustatytas EITP teisinis pagrindas ir nurodyta, kad transeuropinių tinklų uždaviniai, prioritetiniai tikslai ir organizavimas gali būti išdėstyti reglamentuose.

3. RETROSPEKTYVINIO VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų retrospektyvinis vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

2014–2020 m. EITP *ex post* vertinimas ir 2021–2027 m. EITP tarpinis vertinimas atliekami vienu metu ir darbas jau gerokai pasistūmėjo į priekį.

Visi pagal 2014–2020 m. EITP įgyvendinti transporto sektoriaus dotacijų susitarimai baigė galioti 2024 m. pabaigoje ir projektai baigiami įgyvendinti. Iki šiol užbaigta daugiau kaip pusė projektų. Šiems projektams skirto biudžeto lėšų įsisavinimo lygis yra 91,3 %, palyginti su paskutinio galiojančio dotacijos susitarimo suma. Atsižvelgiant į šį aukštą lėšų įsisavinimo lygį, labai didelės dalies užbaigtų projektų tikslai, nustatyti dotacijos susitarime, buvo pasiekti (pavyzdžiui, padaryta pažanga įgyvendinant tarpvalstybines atkarpas ir diegiant ERTMS, pagerintos uostų jungtys su hinterlandu, pagerinti vidaus vandenų keliai ir t. t.).

2014–2020 m. EITP portfelį energetikos sektoriuje sudarė 149 veiksmai, iš kurių 141 jau užbaigtas. Šiuo metu vykdomi maždaug 8 veiksmai, įskaitant didelio masto statybos projektus elektros energijos sektoriuje. Bendra viso EITP-1 portfelio finansinė pažanga 2024 m. pabaigoje siekė 58 %.

Pagal dabartinę 2021–2027 m. EITP projektams paskirstyta didžioji transporto biudžeto dalis ir didesnė energetikos biudžeto dalis. Po Rusijos plataus masto invazijos į Ukrainą į

laikotarpio pradžią buvo perkeltas ir visiškai paskirstytas EITP transporto karinio mobilumo biudžetas (1,7 mlrd. EUR). Paskutinės lėšos buvo skirtos 2024 m. pradžioje, nepaliekant jokių išteklių likusiems ketveriems dabartinės DFP metams. Iki 2024 m. pabaigos buvo užbaigti keli projektai (pvz., alternatyviųjų degalų infrastruktūros, saugių ir apsaugotų stovėjimo aikštelių). Pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę energetikos srityje iš pirmojo BIP / AIP sąrašo buvo atrinkti 166 BIP ir AIP, iš kurių 41 buvo skirtas finansavimas pagal 2024 m. kvietimą teikti pasiūlymus, o tai rodo didelius tarpvalstybinės energetikos infrastruktūros finansavimo poreikius.

Atsižvelgiant į tai, kad investicijos į infrastruktūrą yra ilgalaikis procesas, vertinti 2021–2027 m. EITP rezultatus dar pernelyg anksti. Pagal EITP užtikrinus 1,5 mlrd. EUR negrąžintinos dotacijų paramos, sustiprintas ES ir Ukrainos tarpvalstybinis sujungiamumas ir padidinti solidarumo koridorių ir TEN-T koridorių pajėgumai.

Abiejų EITP vertinimų preliminariosios išvados patvirtina, kad programa iki šiol buvo veiksminga. Priemonės struktūra yra tinkama sprendžiant ankstesnio nepakankamo finansavimo tarpvalstybinei infrastruktūrai, turinčiai didelę ES pridėtinę vertę, problemą, finansavimą šiems projektams rezervuojant pagal specialią priemonę. Ji dera su kitomis ES finansavimo priemonėmis ir politika, visų pirma dekarbonizacijos ir aplinkos tvarumo srityse. Priemonės valdymo modelis (pagal kurį rengiami konkurenciniai kvietimai teikti pasiūlymus ir taikomas tiesioginio lėšų valdymo per centralizuotą agentūrą metodas) yra tinkamas siekiant patenkinti programos poreikius ir sudaryti vienodas sąlygas pareiškėjams.

Manoma, kad EITP finansavimo poreikis yra nuolatinis, kad būtų galima įgyvendinti itin svarbius transporto projektus, kuriuos priešingu atveju dėl nepakankamo nacionalinio ar privačiojo finansavimo būtų labai vėluojama įgyvendinti, jie būtų įgyvendinami siauresniu mastu arba visai nebūtų įgyvendinami. Be to, kad pagal EITP teikiama tiesioginė finansinė parama, ši priemonė taip pat turi didelį sverto poveikį, todėl padeda pritraukti papildomą viešąjį ir privatųjį kapitalą ir sudaro strateginį investicijų pagrindą.

Naujausias pagal temą ir paprogramę finansuotų veiksmų skaičius ir vertė, taip pat 2021–2027 m. EITP programos veiklos rezultatų ataskaita rodo, kad pagal EITP taip pat sėkmingai siekiama dauguma jos rezultatais grindžiamų tikslų ir ji labai veiksminga siekiant numatomų rezultatų. Kad būtų pasiekti visi rezultatai ir užtikrintas visapusis poveikis, prireiks laiko, tačiau iš dabartinės programos įgyvendinimo trajektorijos matyti teigiami rezultatai, atitinkantys jos tikslus.

Kaip numatyta šiuo metu galiojančio Reglamento (ES) 2021/1153, kuriuo nustatoma EITP[4], 22 straipsnio 4 dalyje, šių metų rudenį Komisija paskelbs programos įgyvendinimo 2021–2024 m. pažangos ataskaitą. Joje apie kiekvieną sektorių bus pateikta ši informacija: įvairūs kvietimai teikti pasiūlymus, pagrindinės investicijų sritys ir tai, kaip naudojantis EITP pavyko reaguoti į pastarojo meto krizes.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Vasario 12 d. pradėtos ir iki 2025 m. gegužės 6 d. vyko įvairios viešos konsultacijos, apimančios visą būsimo ES finansavimo spektrą. Be to, vienos konsultacijos buvo skirtos su

[4] 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1153, kuriuo nustatoma Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) Nr. 283/2014, (Tekstas svarbus EEE) 22 straipsnio 4 dalis.

valstybėmis narėmis ir regionais įgyvendinamoms ES lėšoms ir per jas buvo aptariami transeuropiniai tinklai, sanglaudos politika, bendra žemės ūkio politika, žuvininkystės politika, jūrų politika ir vidaus reikalai.

Dėl transeuropinių tinklų suinteresuotosios šalys pabrėžia, kad labai svarbu išlaikyti specialią ES lygmens transporto infrastruktūrai skirtą priemonę (pvz., EITP), kuri būtų atskirta nuo nacionalinių investicijų paketų.

Vidurio ir Rytų Europos valdžios institucijos pritaria specialiai ES paramai pagrindiniams TEN-T koridoriams atnaujinti ir plėsti, nurodydamos elektrifikavimo vėlavimus, krovinių vežimo pajėgumams kylančias kliūtis ir daugiarūšio susisiekimo spragas. Pavyzdžiui, Lenkijos ir Rumunijos respondentai nurodo, kad, siekiant gerinti tarpvalstybinį judumą, reikia geresnių rytų ir vakarų jungčių ir sąveikių signalizavimo sistemų.

Energetikos srityje suinteresuotosios šalys atkreipia dėmesį į keletą nuolatinių sunkumų, kurie mažina ES paramos energetikos infrastruktūrai veiksmingumą ir įtraukumą. Rumunijos, Lenkijos, Vokietijos ir Ispanijos valdžios institucijos pabrėžia, kad diegti atsinaujinančiųjų išteklių energiją trukdo pasenusi tinklo infrastruktūra, visų pirma kaimo vietovėse ir nuo anglių priklausomose vietovėse. Šiuose regionuose dažnai trūksta pralaidumo arba vėluojama modernizuoti tinklą, todėl stringa projektai ir nepasiekiami klimato srities tikslai. Regionų administracijų ir savivaldybių subjektai, visų pirma Suomijos ir Baltijos valstybių, reiškia susirūpinimą dėl lėtos tarpvalstybinių jungčių diegimo pažangos ir fragmentiško planavimo nacionaliniu ir ES lygmenimis. Manoma, kad tai silpnina Europos energetikos sistemos atsparumą ir sąveikumą, visų pirma atsižvelgiant į geopolitinę įtampą.

2025 m. kovo–gegužės mėn. Komisija, norėdama suteikti piliečiams galimybę bendradarbiauti su ES institucijomis ir pareikšti savo nuomonę dėl ES politikos formavimo proceso, surengė Europos piliečių forumą naujo Europos biudžeto klausimais. Renginį sudarė trys sesijos, kuriose dalyvavo 150 atsitiktine tvarka atrinktų piliečių: kovo 28–30 d. vyko tiesioginė sesija, balandžio 25–27 d. – antroji, internetu surengta sesija ir gegužės 16–18 d. Briuselyje – trečioji ir baigiamoji sesija. Įvairiausiems ES regionams atstovaujantys dalyviai iš visų 27 ES valstybių narių aptarė, kokiose srityse ES biudžetas galėtų suteikti didžiausią pridėtinę vertę europiečiams, ir atkreipė dėmesį į tarpvalstybinės infrastruktūros, visų pirma transporto, svarbą. 2024 m. atliekant dabartinės DFP laikotarpio vidurio peržiūrą nemažai valstybių narių paprašė skirti papildomą biudžetą kariniam mobilumui, nes EITP finansinis paketas buvo išnaudotas. Be to, daugelis valstybių narių, atsižvelgdamos į bendras geopolitines aplinkybes ir kintančią saugumo situaciją, Tarybos posėdžiuose ir su saugumu bei gynyba susijusiuose susitikimuose reguliariai ragina karinį mobilumą įtvirtinti kaip ES investicijų į transporto infrastruktūrą prioritetą.

- **Poveikio vertinimas**

Pasiūlymas grindžiamas pagal DFP po 2027 m. iš anksto nacionaliniu lygmeniu paskirstytų paketų poveikio vertinimu, kuris 2025 m. liepos 7 d. buvo pateiktas Reglamentavimo patikros valdybai. Liepos 10 d. Valdyba pateikė nuomonę.

Poveikio vertinime daugiausia dėmesio skirta nacionalinės ir regioninės partnerystės planų struktūrai ir taikymo sričiai, kad būtų galima įgyvendinti būsimus iš anksto nacionaliniu lygmeniu paskirstytus paketus. Kalbant apie investicijas į transeuropinį transportą (įskaitant karinį mobilumą), energetikos infrastruktūrą ir tarpvalstybinį bendradarbiavimą atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje, Komisija įvertino dvi galimybes finansuoti

tarpvalstybinius projektus: įgyvendinimą pagal iš anksto nacionaliniu lygmeniu paskirstytus paketus arba specialią priemonę tarpvalstybiniams projektams.

Atliekant poveikio vertinimą, palyginta patirtis, įgyta įgyvendinant tarpvalstybinius projektus pagal dabartinius nacionalinius ir regioninius planus (pvz., sanglaudos politiką, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), ir patirtis įgyvendinant EITP. Jame taip pat įvertinta su abiem galimybėmis susijusi administracinė našta valstybių narių valdžios institucijoms ir projektų rengėjams, ir aptartas optimalus ES lėšų panaudojimas.

Poveikio vertinime padaryta išvada, kad, pasirinkus tiesioginį ES paramos valdymą, būtų užtikrintas nuspėjamumas ir stabilumas, kurių reikia sudėtingiems tarpvalstybiniams projektams. Skiriant dotacijas pagal konkurencingą ir laipsnišką metodą, būtų galima sutelkti dėmesį į brandžiausius projektus.

Glaudžiau susiejus ES finansavimą ir nacionalinių planų politikos prioritetus, būtų sustiprintas jų tarpvalstybinis aspektas. Vis dėlto tarpvalstybinių infrastruktūros projektų įgyvendinimas pagal planus būtų sudėtingesnis ir brangesnis tiek valstybių narių valdžios institucijoms, tiek projektų rengėjams. Jei valstybės narės norėtų savo investicijų darbotvarkes suderinti su kaimyninių šalių darbotvarkėmis, tiek derybų dėl pradinio plano, tiek galimų pakeitimų procesas būtų ilgas. Pavyzdžiui, Vokietija savo nacionalinį planą turėtų koordinuoti su aštuoniomis kaimyninėmis valstybėmis narėmis, Vengrija – su penkiomis. Jei procesas vėluotų vienoje ar daugiau valstybių narių, galėtų būti patirta vėlavimų ir kitose valstybėse narėse. Komisija galėtų remti šias koordinavimo pastangas (tiek derybų metu, tiek teikdama techninę pagalbą pagal planus), tačiau valstybių narių valdžios institucijoms toliau tektų didelė našta. Dėl to taip pat galėtų gerokai padidėti administracinė našta projektų rengėjams, kurie turėtų savo tarpvalstybinius projektus įgyvendinti pagal kelis nacionalinius planus ir teikti ataskaitas pagal atskiras ataskaitų teikimo ir audito sistemas (po vieną kiekvienoje valstybėje narėje).

Vis dėlto poveikio vertinime pabrėžiama, kad nacionalinės ir regioninės partnerystės planuose galėtų būti numatyta papildomų investicijų į tarpvalstybines atkarpas ir į ES labai svarbius projektus, pavyzdžiui, nacionalinio intereso atkarpas, priklausančias transeuropiniams tinklams, ir tam tikrus energetikos projektus, kaip antai nacionalinių tinklų sustiprinimo projektus, kuriais prisidedama prie tarpvalstybinių jungčių gerinimo. Kadangi šie projektai būtų vykdomi vienos valstybės narės teritorijoje, juos įgyvendinant nebūtų patirta pirmiau minėtų papildomų išlaidų, kurios būtų patirtos įgyvendinant tarpvalstybinius projektus, kuriuose dalyvauja daugiau nei viena valstybė narė. Asignavimai šiems projektams taip pat galėtų būti labai svarbūs, jeigu jie būtų derinami su ES finansavimu, teikiamu pagal centralizuotai valdomų tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos aukcionų (paslauginių aukcionų) modelį.

Tiesiogiai valdant ES paramą būtų užtikrintas nuspėjamumas ir stabilumas, kurių reikia sudėtingiems tarpvalstybiniams projektams. Skiriant finansavimą tiesiogiai ES lygmeniu būtų galima išlaikyti ilgalaikį politinį įsipareigojimą dėl strateginių projektų, užtikrinti pakankamą tikrumą, nuspėjamumą ir stabilumą kitiems investuotojams. Taikant tiesioginį valdymą taip pat būtų lengviau koordinuotai įgyvendinti karinio mobilumo projektus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos sklandžiam ir sparčiam karinių pajėgų ir karinės įrangos transportavimui visoje ES.

Skiriant dotacijas konkurencingai ir laipsniškai pagal tiesioginio valdymo principą būtų užtikrintas finansavimo nuspėjamumas ir būtų galima sutelkti dėmesį į brandžiausius

projektus (jų etapus). Be to, jei įgyvendinti projektą labai vėluojama arba jei projekto išlaidos yra mažesnės, nei iš pradžių numatyta (pavyzdžiui, dėl sėkmingų viešųjų pirkimų procedūrų), bet kokios paramos gavėjų nepanaudotos sumos galėtų būti perskirstytos kitiems projektams. Pagal EITP taikant principą „naudokis arba prarask“ buvo užtikrinta, kad programos lėšos būtų panaudotos optimaliai ir perskirstytos kitiems projektams, teikiantiems didžiausią ES pridėtinę vertę. Remiantis dabartiniais apskaičiavimais, pagal 2014–2020 m. EITP taikant principą „naudokis arba prarask“ programos lėšų įsisavinimą bus galima padidinti nuo maždaug 80 % iki 90 %.

Tiesiogiai valdant sudėtingus tarpvalstybinius projektų taip pat būtų galima sumažinti valstybių narių valdžios institucijų administracines išlaidas. Mažas bendras tiesioginio valdymo išlaidas padeda išlaikyti masto ekonomija pagal išlaidomis grindžiamą įgyvendinimo modelį. Tai patvirtina didelis našumo santykis: kiekvieno darbuotojo (vertinant etato ekvivalentu) tvarkomas biudžetas sudaro vidutiniškai 25 mln. EUR per metus. Tai apima visą programos valdymo ciklą nuo kvietimo teikti pasiūlymus paskelbimo iki audito, įskaitant grįžtamosios informacijos teikimą politikos formuotojams ir ataskaitų teikimą. Tiesioginis tarpvalstybinių transporto ir energetikos projektų valdymas yra ekonomiškai efektyvus ir 2021–2027 m. laikotarpiu pagal šį principą valdoma 0,39 % ES lėšų, įskaitant visas Komisijos patiriamas koordinavimo ir valdymo išlaidas.

Vis dėlto naudojantis atskira priemone reikėtų stengtis užtikrinti suderinamumą su investicijomis į transportą ir energetiką, kurios būtų įtrauktos į planus.

Komisijos pasiūlyme atsispindi tarpvalstybiniams projektams skirtos specialios priemonės, nurodytos poveikio vertinime, nauda.

- **Supaprastinimas**

Komisijos visuotinės supaprastinimo pastangos pagal DFP po 2027 m. taip pat bus taikomos įgyvendinant EITP programą.

EITP yra sukurta taip, kad būtų sumažintas dubliavimasis ir sudėtingumas. Taigi, kalbant apie transporto ir energetikos infrastruktūrą, pagal EITP daugiausia dėmesio bus skiriama projektams, kurie turi aiškų tarpvalstybinį aspektą ir kuriais papildomos investicijos pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus.

Nacionalinės ir regioninės partnerystės planų ir EITP taisyklės yra kuo labiau suderinamos. Aiškiai atskyrus EITP ir nacionalinės bei regioninės partnerystės planus ir suderinus taisykles sumažės dabartinis ES finansavimo sistemos sudėtingumas ir tai bus naudinga tiek valstybių narių valdžios institucijoms, tiek paramos gavėjams.

Siekiant tolesnio supaprastinimo, skiriant dotacijas pagal EITP prireikus bus taikomas supaprastintas išlaidų apmokėjimas (fiksuotosios sumos, vieneto įkainiai). Be to, reglamente bus numatyta dar labiau supaprastinta EITP teisinė sistema, numatant galimybę nuostatas ir sąlygas perkelti į darbo programas.

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) [XXX]* [Veiklos rezultatų reglamentas], siūlomu kaip DFP po 2027 m. dalis, siekiama sumažinti stebėsenos ir ataskaitų teikimo reikalavimų nenuoseklumą ir sudėtingumą. Stebėsenos, vertinimo ir ataskaitų teikimo tvarka nebus atskirai nustatyta kiekvienai finansavimo priemonei, tokiai kaip EITP, bet bus supaprastinta ir racionalizuota visoje DFP, be kita ko, informavimo, komunikacijos ir matomumo tikslais.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Komisijos pasiūlyme dėl EITP pateikiama ši suma: 81 428 000 000 EUR (einamosiomis kainomis).

Remdamasi teigiama ankstesnių EITP programų įgyvendinimo patirtimi, Komisija siūlo tęsti naujos programos įgyvendinimą abiejuose EITP sektoriuose, taikant tiesioginį valdymą, už kurį būtų atsakinga Komisija ir vykdomoji įstaiga.

Kaip išsamiai nurodyta finansinėje ir skaitmeninėje teisės akto pasiūlymo pažymoje, siūlomu biudžetu bus padengtos visos būtinos veiklos išlaidos, skirtos EITP programai įgyvendinti, ir žmogiškųjų išteklių išlaidos bei kitos administracinės išlaidos, susijusios su programos valdymu.

5. KITI ELEMENTAI

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 straipsnis. Dalykas

Šiame straipsnyje nurodomas reglamento dalykas, t. y. nurodoma, kad juo nustatoma Europos infrastruktūros tinklų priemonė.

2 straipsnis. Apibrėžtys

Šiame straipsnyje pateikiamos su reglamentu susijusios apibrėžtys.

3 straipsnis. Programos tikslai

Šiame straipsnyje nustatomas bendrasis programos tikslas ir konkretūs kiekvieno sektoriaus tikslai.

4 straipsnis. Biudžetas

Šiame straipsnyje nustatomas programai skiriamas preliminarus finansinis asignavimas.

Šiame straipsnyje pateikiama nuostata, apimanti visas būtinas išlaidas, susijusias su parengiamaisiais, stebėsenos, kontrolės, audito, vertinimo ir kitais veiksmais, būtinais tyrimais, ekspertų posėdžiais, įmonių informacinių technologijų priemonėmis ir visa kita techninė ir administracine parama, reikalinga valdant programą.

5 straipsnis. Papildomi ištekliai

Šiame straipsnyje nustatomos papildomų finansinių įnašų į programą sąlygos.

6 straipsnis. Alternatyvusis, mišrusis ir sudėtinis finansavimas

Šiame straipsnyje užtikrinama, kad veiksmams, kuriems skirtas programos įnašas, taip pat gali būti skirtas kitos ES programos įnašas, jei tais įnašais nekompensuojamos tos pačios išlaidos.

7 straipsnis. Programos asocijuotosios trečiosios valstybės

Šiame straipsnyje nustatomos sąlygos, pagal kurias trečiosios valstybės gali dalyvauti programoje.

8 straipsnis. Sąjungos finansavimo įgyvendinimas ir formos

Šiame straipsnyje nustatomas EITP valdymo būdas – tiesioginis valdymas. Gali būti naudojami visi Finansiniame reglamente numatyti finansavimo ir finansinės paramos būdai. Parama finansinių priemonių arba biudžeto garantijos forma teikiama naudojantis Europos konkurencingumo fondo (EKF) investicine priemone arba priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmu.

9 straipsnis. Tinkamumas

Šiame straipsnyje nustatomi asmenų ir subjektų tinkamumo dalyvauti programoje kriterijai.

10 straipsnis. Papildomos dotacijų taisyklės

Šiame straipsnyje nustatomos dotacijų sumažinimo, sustabdymo, nutraukimo ar perkėlimo sąlygos, siekiant užtikrinti patikimą finansų valdymą ir sumažinti riziką, susijusią su dideliais vėlavimais, kurie gali atsirasti įgyvendinant didelės apimties infrastruktūros projektus. Jame nustatoma, kad dotacijos gali būti sumažintos arba nutrauktos, jeigu per vienus metus po dotacijos susitarime nurodytos pradžios datos veiksmas, dėl kurio skirta dotacija, nebuvo pradėtas arba jeigu atlikus veiksmo pažangos peržiūrą nustatyta, kad jo įgyvendinimas taip labai vėluoja, kad tikėtina, jog nebus pasiekti veiksmo tikslai. Straipsnyje numatomi dotacijų susitarimų, susijusių su visuotiniu projektu, supaprastinimai.

Šiame straipsnyje taip pat nustatomos didžiausios bendro finansavimo normos, taikytinos kiekvienam sektoriui.

11 straipsnis. Tarpvalstybiniai atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektai

Šiame straipsnyje nustatomi tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektų tikslai ir sąlygos. Jame nustatomi bendrieji šių projektų atrankos kriterijai ir procedūriniai reikalavimai, o Komisijai suteikiami įgaliojimai deleguotuoju aktu nustatyti konkrečius tokių projektų atrankos kriterijus ir atrankos proceso detales. Šiame straipsnyje taip pat numatoma galimybė pervesti lėšas Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmui, sukurtam pagal Reglamentą (ES) 2018/1999.

12 straipsnis. Darbo programa

Šiame straipsnyje nustatoma, kad programa bus įgyvendinama pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 110 straipsnyje nurodytas darbo programas.

13 straipsnis. Deleguotieji aktai

Šiuo straipsniu Komisijai leidžiama priimti deleguotuosius aktus, susijusius su šio reglamento priedu.

14 straipsnis. Įgaliojimų delegavimas

Šiame straipsnyje pateikiamos standartinės įgaliojimų delegavimo nuostatos.

15 straipsnis. Komiteto procedūra

Šis straipsnis taikomas EITP komitetui, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011. Jame nurodoma, kad bus taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnyje nustatyta patariamoji procedūra.

16 straipsnis. Reglamento (ES) 2024/1679 pakeitimas

Šiame straipsnyje numatomas Reglamento (ES) 2024/1679 dėl transeuropinio transporto tinklo plėtros Sąjungos gairių 48 straipsnio pakeitimas. Siekiama pakeisti Komisijos įgyvendinimo akto dėl dvejopo naudojimo infrastruktūros standartų, šiuo metu numatytų EITP reglamente, teisinį pagrindą (Reglamento (ES) 2024/1679 12 straipsnio 2 dalis). Tinkamesnis šio įgyvendinimo akto teisinis pagrindas yra ne EITP išlaidų programa, o Reglamentas (ES) 2024/1679, kuriuo nustatomi TEN-T tinklo infrastruktūros standartai. Vis dėlto Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/1328 bus toliau taikomas, kol Komisija priims naują įgyvendinimo aktą pagal Reglamento (ES) 2024/1679 48 straipsnio 3 dalį.

17 straipsnis. Panaikinimas

Šiuo straipsniu panaikinamas ankstesnis EITP reglamentas (Reglamentas (ES) 2021/1153).

18 straipsnis. Pereinamojo laikotarpio nuostatos

Šiame straipsnyje numatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos, susijusios su EITP veiksmais ir technine bei administracine pagalba.

19 straipsnis. Įsigaliojimas ir taikymas

Šiuo straipsniu nurodoma, kad Reglamentas taikomas nuo 2028 m. sausio 1 d.

Priedas

2025/0221 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo nustatoma 2028–2034 m. Europos infrastruktūros tinklų priemonė, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2024/1679 ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2021/1153

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 172 straipsnio pirmą pastraipą ir 194 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę[1],

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę[2],

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) šiuo reglamentu nustatoma Europos infrastruktūros tinklų priemonės programa (toliau – Programa), kuria, laikantis technologinio neutralumo principo, siekiama paspartinti investicijas transeuropinių transporto ir energetikos tinklų srityje ir pritraukti viešojo ir privačiojo sektorių finansavimą, kartu padidinant teisinį tikrumą. Juo taip pat siekiama palengvinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje, pavyzdžiui, remiant tarpvalstybinius projektus. Programa turėtų sudaryti palankesnes sąlygas visapusiškai išnaudoti transporto ir energetikos sektorių sąveiką ir taip padidinti Sąjungos veiksmų efektyvumą ir suteikti galimybių optimizuoti įgyvendinimo išlaidas. Šiuo reglamentu nustatomas Programos finansinis paketas. Šiame reglamente einamosios kainos apskaičiuojamos taikant fiksuotą 2 % defliatorių;

(2) efektyvus keleivių ir prekių vežimas[3] – svarbus Sąjungos veikimo ramstis, atliekantis labai svarbų vaidmenį skatinant konkurencingumą ir ekonomikos augimą, užtikrinant sanglaudą ir siekiant klimato bei aplinkos apsaugos tikslų. Suteikiant galimybę piliečiams laisvai ir efektyviai judėti ir galimybę laisvai ir efektyviai gabenti prekes gerai sujungtoje ir baigtoje kurti bendrojoje rinkoje stiprinamas sujungiamumas, užtikrinamos galimybės dirbti ir naudotis paslaugomis ir remiama vietos ekonomika ir prekyba. Be to, dekarbonizuota ir tvari transporto sistema yra viena iš sąlygų, reikalingų, kad būtų pasiekti Sąjungos klimato srities tikslai ir išspręsta Sąjungos ekonomikos strateginės ir netvarios priklausomybės nuo iškastinio kuro problema. Veiksmingas ir saugus krovinių vežimas yra būtinas, kad piliečiams būtų tiekiamos būtiniausios prekės, mūsų ekonomika nepaliautų veikti ir būtų remiamas karinis

1 *OL L..., p.
2 *OL L..., p.
3 Įskaitant riboto judumo asmenis ir neįgaliuosius.

saugumas. Draghi pranešime dėl Europos konkurencingumo ateities[4] pripažįstama, kad svarbu didinti investicijas į transporto infrastruktūrą, ir pabrėžiama, kad reikalinga integruota daugiarūšio transporto rinka ir kad yra didžiulis dekarbonizacijos ir švarių sprendimų poreikis. Tame pranešime raginama skatinti skaitmenizaciją pagrindiniuose Sąjungos ekonomikos sektoriuose, pavyzdžiui, transporto sektoriuje. Lettos pranešime dėl vidaus rinkos ateities pabrėžiama, kad transporto sektorius – svarbi sritis, kurioje, norint visapusiškai išnaudoti vidaus rinkos teikiamas galimybes, būtina didesnė Europos integracija. Tame pranešime visų pirma pabrėžiamas poreikis baigti kurti TEN-T tinklą ir akcentuojamos visą Europą apimančio greitųjų geležinkelių tinklo galimybės, kurios padėtų iš esmės pakeisti Europos kelionių sistemą ir paskatinti Sąjungos integraciją. Niinistö pranešime dėl Europos civilinio ir karinio pasirengimo pabrėžiama, kokie svarbūs dvejopo naudojimo transporto koridoriai kariniam judėjimui ir tiekimo grandinėms ir koks svarbus transporto infrastruktūros atsparumas klimato kaitai, ir pabrėžiamas poreikis užtikrinti saugius jūrų tiekimo maršrutus, naudojamus Sąjungos išorės prekybai;

(3) Sąjunga turėtų sudaryti palankesnes sąlygas įgyvendinti projektus mažiau palankiuose, ne taip gerai sujungtuose, kaimo, salų, pakrančių, periferiniuose, tankiai apgyvendintuose, atokiausiuose ar izoliuotuose regionuose, kad jiems būtų suteiktos prieigos prie transeuropinių energetikos ir transporto tinklų galimybės ir kartu visa Sąjunga gautų su saugumu, konkurencingumu ir socialine, ekonomine bei teritorine sanglauda susijusios naudos. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1679[5] nustatyta transeuropinio transporto tinklo infrastruktūra bei reikalavimai, kuriuos ji turi atitikti, ir numatytos jų įgyvendinimo priemonės. Tame reglamente numatyta iki 2030 m. baigti kurti transeuropinio transporto tinklo pagrindinį tinklą, o iki 2040 m. – išplėstinį pagrindinį tinklą, sukuriant naują infrastruktūrą ir iš esmės atnaujinant ir rekonstruojant esamą infrastruktūrą. Taip bus sukurtas gerai veikiantis keleivių ir krovinių vežimo tinklas;

(4) siekiant įgyvendinti Reglamente (ES) 2024/1679 nustatytus tikslus, būtina finansiškai remti tarpvalstybinių projektų, apimančių uostus ir jų jungtis su hinterlandu, rengimą, alternatyviųjų degalų diegimą ir trūkstamų jungčių kūrimą, taip pat užtikrinti, kai taikytina, kad pagal Programą remiami veiksmai atitiktų koridorių darbo planus, parengtus pagal Reglamento (ES) 2024/1679 54 straipsnį, ir bendrą tinklo plėtrą, kiek tai susiję su veiklos rezultatais ir sąveikumu;

(5) Baltojoje knygoje dėl Europos gynybos parengties 2030 m.[6] karinis mobilumas pripažintas vienu iš esminių Sąjungos saugumo ir gynybos komponentų ir pabrėžiama Sąjungos pridėtinė vertė remiant dvejopo naudojimo infrastruktūrą, skirtą judumui. Į Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1153[7] pirmą kartą įtrauktas specialus finansinis paketas, skirtas dvejopo civilinio ir gynybinio naudojimo transporto infrastruktūrai plėtoti. Labai svarbu, kad Sąjungos transporto infrastruktūra sudarytų sąlygas sparčiam ir veiksmingam karinio personalo, reikmenų ir įrangos

---

4 Mario Draghi, „Europos konkurencingumo strategija“, 2024 m. rugsėjo mėn., https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en?prefLang=lt

5 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1679 dėl transeuropinio transporto tinklo plėtros Sąjungos gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1153 ir (ES) Nr. 913/2010 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1315/2013, (OL L, 2024/1679, 2024 6 28).

6 Baltoji knyga dėl Europos gynybos parengties 2030 m., JOIN(2025) 120 *final*, 2025 m. kovo 19 d.

7 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1153, kuriuo nustatoma Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) Nr. 283/2014, (OL L 249, 2021 7 14, p. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj).

judėjimui oro, sausumos ir vandens keliais. Taigi, kad būtų tenkinami kariniai reikalavimai, turėtų būti atnaujinta visų rūšių transporto infrastruktūra. Programa turėtų būti siekiama papildomumo su konkrečia iš Europos konkurencingumo fondo remiama veikla (taip pat atsižvelgiant į bendriems Europos interesams svarbius projektus), kad visų pirma būtų didinama valstybių narių prieiga prie karinio mobilumo pajėgumų ir galimybės jais naudotis ir remiamas skaitmeninių sprendimų, skirtų kariniam mobilumui palengvinti, ir pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus remiamų priemonių kūrimas;

(6) karinio mobilumo srityje Programa siekiama padėti sudaryti sąlygas visoje ES sparčiai ir dideliu mastu transportuoti karinę įrangą ir personalą, atsižvelgiant į ES lygmens karines ekspertines žinias. Programa turėtų derėti su ES pastangomis didinti ES gynybos parengtį, kaip nurodyta Baltojoje knygoje dėl Europos gynybos parengties 2030 m.;

(7) Sąjunga sukūrė savo kosmoso sistemas, naudojamas padėties nustatymo, navigacijos ir laiko nustatymo (GALILEO, EGNOS ir LEO-PNT), Žemės stebėjimo ir stebėsenos programos (programos „Copernicus“, EOGS) ir saugaus junglumo (GOVSATCOM ir IRIS^2) tikslais. Visomis šiomis sistemomis teikiamos pažangios paslaugos, kurios duoda didelę ekonominę naudą viešiesiems ir privatiesiems naudotojams. Taigi bet kokia pagal EITP finansuojama transporto ar energetikos infrastruktūra, kurioje naudojamasi padėties nustatymo, navigacijos ir laiko nustatymo arba Žemės stebėjimo paslaugomis, turėtų būti techniškai suderinama su tomis sistemomis. Siekiant užtikrinti tokį suderinamumą, kai aktualu, darbo programa galima užtikrinti, kad pagal EITP remiami veiksmai, apimantys padėties nustatymo, navigacijos ir laiko nustatymo, junglumo ar stebėjimo technologijas, būtų techniškai suderinami su ES kosmoso sistemomis;

(8) Europos vidaus saugumo strategijoje pabrėžiama, kad saugumas – visų mūsų laisvių pagrindas, ir ji grindžiama argumentu, kad saugumas turi būti integruotas į visas ES politikos sritis;

(9) viena iš esminių tikros užbaigtos ir sujungtos energetikos sąjungos sąlygų – išplėsta ir atnaujinta energetikos infrastruktūra, padedanti užtikrinti Sąjungos energetinį saugumą ir nepriklausomybę, energijos įperkamumą ir pramonės konkurencingumą, o kartu iki 2030 m. įgyvendinti Sąjungos klimato ir energetikos srities tikslus ir iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui. Energijos tinklai būtini siekiant integruoti papildomai pagaminamą atsinaujinančiųjų išteklių energiją, įskaitant pagaminamą jūroje, skatinti pramonės dekarbonizaciją ir elektrifikaciją ir užtikrinti gerai veikiančią ir konkurencingą energijos vidaus rinką, kurioje būtų saugiai tiekiama įperkama energija. Investicijų į energetikos infrastruktūrą didinimo svarba taip pat pripažįstama Draghi pranešime. Jame visų pirma atkreipiamas dėmesys į investicijas į energijos tinklus ir poreikį sparčiai didinti tarpvalstybinės energetikos infrastruktūros diegimą, siekiant užtikrinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą į Europos sistemą ir dekarbonizuoti Europos pramonę. Švarios pramonės kurso komunikate[8] ir Įperkamos energijos veiksmų plane[9] Komisija pabrėžė, kad labai svarbu baigti kurti energetikos sąjungą investuojant į energetikos infrastruktūrą ir tarpvalstybinius tinklus, kad būtų užtikrintas Europos pramonės konkurencingumas ir žmonių gerovė, taip pat energijos įperkamumas ir energijos tiekimo saugumas. Įperkamos energijos veiksmų plane

8 COM(2025) 85 *final*.
9 COM(2025) 79 *final*.

nurodyta, kad perėjimas prie švarios energijos turėtų būti naudingas kiekvienam asmeniui, bendruomenei ir verslui. Remiantis Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros parengta elektros infrastruktūros stebėsenos ataskaita[10], iki 2030 m. tarpvalstybinio pralaidumo poreikis sieks 66 GW, iš kurių 32 GW poreikis šiuo metu vis dar nėra patenkinamas. Svarbų vaidmenį šalinant šią spragą atliks pagal Programą tarpvalstybiniams projektams teikiama parama;

(10) ypatingą dėmesį reikėtų skirti tarpvalstybinėms energetikos tinklų jungtims, įskaitant tokius sudėtingus projektus, kaip hibridinių jungčių projektai ir, be kita ko, projektus, kurie būtini, kad būtų pasiektas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1999[11] nustatytas tikslas iki 2030 m. sujungti 15 % elektros energetikos sistemų;

(11) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/869[12] nustatomos transeuropinės energetikos infrastruktūros savalaikės plėtros ir sąveikos gairės. Jame numatoma, kaip nustatyti bendro intereso projektus ir abipusio intereso projektus, ir nustatomos šių projektų tinkamumo Sąjungos finansinei paramai gauti sąlygos. Vis dėlto, kadangi bendro intereso projektai ir abipusio intereso projektai yra tarpvalstybinio pobūdžio, jie ne tik daro didelį teigiamą išorinį poveikį ir skatina solidarumą, bet ir kelia konkrečių iššūkių projektų rengėjams, nes priklauso kelioms jurisdikcijoms, kelia koordinavimo sunkumų ir jiems dažnai būdingas asimetriškas išlaidų ir naudos paskirstymas. Taigi jiems reikalinga Sąjungos lygmens parama;

(12) energetikos srityje Programa siekiama prisidėti prie bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų plėtojimo, kad būtų skatinama energijos rinkos integracija ir tarpvalstybinio masto energetikos tinklų sąveika. Be to, Programa siekiama palengvinti dekarbonizaciją, skatinti energijos vartojimo efektyvumą ir užtikrinti tiekimo saugumą, taip pat sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam bendradarbiavimui energetikos srityje, be kita ko, susijusiam su atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamyba ir saugojimo įrenginiais, neatitinkančiais Reglamente (ES) 2022/869 nustatytų tinkamumo kriterijų. Tai darant reikėtų atsižvelgti į visų suinteresuotųjų šalių, kuriems gali būti daromas poveikis, interesus;

(13) tarpvalstybinis valstybių narių arba valstybių narių ir trečiųjų valstybių bendradarbiavimas atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje labai svarbus ekonomiškai efektyviai ir tvariai siekiant Sąjungos tikslų, susijusių su dekarbonizacija, konkurencingumu, energijos vidaus rinkos kūrimo užbaigimu ir tiekimo saugumu. Programa siekiama mažinti riziką, kad be Sąjungos finansinės paramos tarpvalstybinis bendradarbiavimas išliks neoptimalus;

---

10 ACER: Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system, 2024 Monitoring Report, https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf.

11 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013, (OL L 328, 2018 12 21, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

12 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/869 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013, (OL L 152, 2022 6 3, p. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj).

(14) tarpvalstybiniai atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektai turėtų padėti sutaupyti lėšų Sąjungoje diegiant atsinaujinančiuosius energijos išteklius arba teikti kitos, su sistemos integracija, energijos tiekimo saugumu, konkurencingumu arba inovacijomis susijusios naudos, palyginti su panašiu projektu, kurį įgyvendina viena iš dalyvaujančių valstybių narių arba pavienė trečioji valstybė. Atrinkdama projektus, Komisija visų pirma turėtų atsižvelgti į jų indėlį į tolesnę Sąjungos energijos vidaus rinkos integraciją ir stengtis, kai įmanoma, atsižvelgti į geografinę pusiausvyrą. Dotacijų darbams atveju pareiškėjas turėtų įrodyti, kad reikia įveikti rinkos nepakankamumo problemas arba finansines kliūtis, tokias kaip nepakankamas komercinis gyvybingumas, didelės išankstinės išlaidos arba rinkos finansavimo trūkumas;

(15) pagal Programą turėtų būti suteikta galimybė pervesti lėšas į Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos mechanizmą, sukurtą Reglamento (ES) 2018/1999[13] 33 straipsniu, ir taip užtikrinti, kad būtų prisidedama prie Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001[14] 3 straipsnio 5 dalyje nustatytos sąlygų sudarymo sistemos. Šis pervedimas taip pat gali būti atliekamas projektų, kurie patenka į tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektų apibrėžtį, atveju. Kai aktualu, Komisija turėtų stengtis teikti pirmenybę finansinei paramai tokiems projektams, kuriais stiprinama tolesnė Sąjungos energijos vidaus rinkos integracija, įskaitant tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektus;

(16) turėtų būti užtikrinta sinergija tarp transeuropinių transporto ir energetikos tinklų plėtros ir tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektų, turinčių didelį tarpvalstybinį poveikį ir remiamų EITP lėšomis, ir transporto ir energetikos projektų, patenkančių į nacionalinės ir regioninės partnerystės planų, bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos ir Europos konkurencingumo fondo taikymo sritį. Sinergija taip pat galėtų reikšti paramą bendriems Europos interesams svarbiems projektams, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama tarpvalstybinei transporto ir energetikos sektoriaus infrastruktūrai;

(17) be to, turėtų būti siekiama Programą suderinti su veiksmais, finansuojamais pagal priemonę „Globali Europa“. Svarbu, kad transeuropiniai transporto ir energetikos tinklai būtų gerai sujungti su trečiosiomis valstybėmis. Atitinkamose politikos sistemose nustatomi valstybių narių ir trečiųjų valstybių bendro intereso projektai arba abipusio intereso projektai, kuriems, kuriant transporto ir energetikos jungtims, skirtas srautams iš šių trečiųjų valstybių ir į jas, turi būti teikiamas prioritetas. Šiems projektams pagal Programą teikiama parama turėtų būti glaudžiai koordinuojama su parama, teikiama pagal priemonę „Globali Europa“. Transporto srityje pirmenybė turėtų būti teikiama šio reglamento priede išvardytoms tarpvalstybinėms atkarpoms;

---

[13] 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013, (Tekstas svarbus EEE).

[14] 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, OL L 328, 2018 12 21, p. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj).

(18) pastarojo meto patirtis sparčiai kintančioje ekonominėje, socialinėje ir geopolitinėje aplinkoje parodė, kad reikia lankstesnės daugiametės finansinės programos ir lankstesnių Sąjungos programų. Tuo tikslu ir atsižvelgiant į EITP tikslus, skiriant finansavimą turėtų būti tinkamai atsižvelgiama į kintančius politikos poreikius ir Sąjungos prioritetus, nustatytus atitinkamuose Komisijos paskelbtuose dokumentuose, Tarybos išvadose ir Europos Parlamento rezoliucijose, kartu užtikrinant pakankamą biudžeto vykdymo nuspėjamumą;

(19) pagal Programą nustatyta biudžeto garantija ir finansinės priemonės, įskaitant atvejus, kai per derinimo operacijas jos derinamos su kitų formų negrąžintina parama, nuoseklumo sumetimais turėtų būti pagal taikytinas Europos konkurencingumo fondo (EKF) programos „InvestEU“ ir priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmų taisykles įgyvendinamos susitarimais, kurie dėl tos rūšies paramos sudaryti pagal EKF programos „InvestEU“ ir priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmus;

(20) jei pagal Programą nustatyta Sąjungos parama turi būti teikiama biudžeto garantijos arba finansinės priemonės forma, įskaitant atvejus, kai per derinimo operaciją jos derinamos su negrąžintina parama, būtina, kad tokia parama būtų teikiama tik naudojantis EKF programos „InvestEU“ ir priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmais pagal taikytinas EKF investicinės priemonės ir priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmų taisykles. EKF programos „InvestEU“, kuria siekiama šios Programos tikslų, atveju visoms valstybėms narėms jų prašymu turėtų būti prieinama konsultacinė parama. Tokia parama galėtų apimti gebėjimų stiprinimą, projektų nustatymą, rengimą ir įgyvendinimą, taip pat konsultacijas dėl finansinių priemonių ir investavimo platformų;

(21) pagal Programą turėtų būti optimizuotas turimo finansavimo naudojimas atidžiai stebint suteiktą finansavimą ir atitinkamais atvejais sumažinant arba nutraukiant dotacijas. Tai turėtų sudaryti sąlygas perskirstyti veiksmui skirtą biudžetą, kuris per nustatytą laikotarpį lieka nepanaudotas, kitiems į šios Programos taikymo sritį patenkantiems veiksmams;

(22) atsižvelgiant į būtinų darbų apimtį, gali susiklostyti taip, kad įgyvendinant tarpvalstybinę atkarpą vienu metu gali būti vykdoma kelių rūšių veikla, remiama pagal skirtingus dotacijų susitarimus, tačiau padedanti siekti to paties tikslo – įgyvendinti visuotinį projektą. Kad būtų prisidėta prie veiksmingesnio Sąjungos išteklių naudojimo ir užtikrintas visapusis svarbių infrastruktūros tikslų įgyvendinimas, Programa turėtų sudaryti sąlygas turimas lėšas perskirstyti to paties visuotinio projekto taikymo srityje. Nedarant poveikio konkurso procedūrų naudojimui pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509[15] 192 straipsnio 1 dalį ir papildant to reglamento 198 straipsnio nuostatas, tokį lėšų perskirstymą turėtų būti galima atlikti iš dalies keičiant pradinius veiksmus, laikantis darbo programoje nustatytų sąlygų, įskaitant su didžiausiu Sąjungos įnašu susijusią sąlygą;

(23) Programai taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509. Jame nustatytos Sąjungos bendrojo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklės, tarp jų – taisyklės, susijusios su dotacijomis, apdovanojimais, nepiniginiu

[15] 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

dovanojamu turtu, viešaisiais pirkimais, netiesioginiu valdymu, finansine parama, finansinėmis priemonėmis ir biudžeto garantijomis;

(24) vadovaujantis Reglamentu (ES, Euratomas) 2024/2509, išsamesnės techninio biudžeto vykdymo pagal Programą remiamos politikos srityse detalės, įskaitant konkrečius tinkamumo ir skyrimo kriterijus, kurie priklauso nuo biudžeto vykdymo priemonės (dotacijos ar viešieji pirkimai) ir konkrečių siekiamų politikos tikslų, gali būti išdėstytos atitinkamai darbo programose ir kvietimų teikti pasiūlymus dokumentuose. Pagal Finansinio reglamento 136 straipsnį dėl saugumo priežasčių didelės rizikos tiekėjams turėtų būti taikomi tinkamumo apribojimai;

(25) pagal Programą teikiama parama turėtų skatinti investicijas padėdama spręsti rinkos nepakankamumo arba neoptimalios investavimo aplinkos problemas ir proporcingai išvengti dubliavimosi ar išstūmimo ir skatindama privatųjį finansavimą, ir turėtų turėti aiškią Sąjungos pridėtinę vertę. Nedarant poveikio SESV 107 ir 108 straipsnių taikymui nacionaliniams ištekliams, taikant šį metodą bus užtikrintas veiksmų pagal Programą ir valstybės pagalbos taisyklių suderinamumas, taip išvengiant netinkamo konkurencijos iškraipymo vidaus rinkoje. Be to, viena kitą galėtų papildyti EITP ir Santaupų ir investicijų sąjungos[16] priemonės, nes viešasis finansavimas gali būti veiksmingas siekiant sumažinti didelių infrastruktūros projektų riziką ir pritraukti privačiųjų investicijų į ES, taip sukuriant didelį sverto poveikį. Veiksmingai paskatinti ilgalaikes institucijų ir kitų privačių investuotojų investicijas į infrastruktūros projektus ir taip papildyti bei padidinti pagal EITP teikiamą finansavimą taip pat gali didėjantis veiksmingų kolektyvinio investavimo priemonių, pvz., Europos ilgalaikių investicijų fondų (ELTIF), prieinamumas;

(26) siekiant užtikrinti vienodas Programos įgyvendinimo pagal darbo programas sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai[17];

(27) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus (ES, Euratomas) 2024/2509 ir Nr. 883/2013[18], Tarybos reglamentus (EB, Euratomas) Nr. 2988/95[19], (Euratomas, EB) Nr. 2185/96[20] ir (ES) 2017/1939[21], Sąjungos finansiniai interesai turi būti ginami

---

16 COM(2025) 124 *final*.

17 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai, (OL L 55, 2011 2 28, p. 13–18).

18 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999, (OL L 248, 2013 9 18, p. 1). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

19 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

20 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

21 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje, (OL L 283, 2017 10 31, p. 1). ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

proporcingomis priemonėmis, įskaitant pažeidimų ir sukčiavimo prevenciją, nustatymą, ištaisymą ir tyrimą, prarastų, nepagrįstai išmokėtų ar neteisingai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir, jei reikia, administracinių sankcijų skyrimą. Visų pirma, pagal reglamentus (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ir (Euratomas, EB) Nr. 2185/96, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo, korupcijos ar bet kurios kitos neteisėtos veiklos atvejų. Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939, Europos prokuratūra gali tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo ir kitos neteisėtos veiklos atvejus, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371[22], ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos. Pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509, bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšų, turi visapusiškai bendradarbiauti siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Europos prokuratūrai ir Europos Audito Rūmams ir užtikrinti, kad visos Sąjungos lėšų naudojimo procese dalyvaujančios trečiosios šalys suteiktų lygiavertes teises. Programos asocijuotosios trečiosios valstybės turi suteikti būtinas teises ir prieigą, kurių reikia atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, OLAF ir Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai naudotis savo atitinkama kompetencija;

(28) Programa turi būti įgyvendinama pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) [XXX]* [Veiklos rezultatų reglamentas], kuriuo nustatomos biudžeto išlaidų stebėjimo ir veiklos rezultatų peržiūros sistemos taisyklės, įskaitant taisykles, kuriomis užtikrinamas vienodas reikšmingos žalos nedarymo ir lyčių lygybės principų, nurodytų atitinkamai Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 33 straipsnio 2 dalies d ir f punktuose, taikymas, Sąjungos programų ir veiklos rezultatų stebėsenos ir ataskaitų apie juos teikimo taisykles, Sąjungos finansavimo portalo sukūrimo taisykles, programų vertinimo taisykles, taip pat kitas horizontaliąsias visoms Sąjungos programoms taikytinas nuostatas, kaip antai nuostatas dėl informavimo, komunikacijos ir matomumo;

(29) pagal Tarybos sprendimo (ES) 2021/1764[23] 85 straipsnio 1 dalį, užjūrio šalyse bei teritorijose įsisteigę asmenys ir subjektai yra tinkami gauti finansavimą, laikantis Programos taisyklių ir tikslų bei galimos tvarkos, taikomų valstybei narei, su kuria atitinkama užjūrio šalis ar teritorija yra susijusi;

(30) įgyvendinant Programą turėtų būti laikomasi asmenų su negalia teisių ir jiems visų pirma turėtų būti užtikrinamas prieinamumas, ypač transporto sektoriuje;

(31) Programa turėtų būti atvira bendradarbiavimui su trečiosiomis valstybėmis, kai tai atitinka Sąjungos interesus. Šiuo tikslu Sąjunga gali leisti trečiosioms valstybėms prisijungti prie visos Programą sudarančios veiklos arba jos dalių. Prisijungiant turėtų būti užtikrinta tinkama trečiosios valstybės įnašo ir naudos pusiausvyra ir Sąjungos finansinių ir saugumo interesų apsauga;

(32) siekiant tinkamai atsižvelgti į transeuropinio tinklo plėtrą, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti

---

22 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29).

23 2021 m. spalio 5 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/1764 dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos Sąjungos asociacijos, įskaitant Europos Sąjungos ir Grenlandijos bei Danijos Karalystės santykius, (Sprendimas dėl užjūrio asociacijos, įskaitant Grenlandiją) (OL L 355, 2021 10 7, p. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

aktus, kuriais iš dalies keičiamas šio reglamento priede pateiktas bendro intereso projektų orientacinis sąrašas. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros[24] nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

(33) Reglamento (ES) 2021/1153 12 straipsnio 2 dalimi Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi infrastruktūros reikalavimai, taikytini tam tikrų kategorijų dvejopo infrastruktūros naudojimo veiksmams. Tuo remiantis buvo priimtas Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/1328[25]. Atlikus teisinės sistemos peržiūrą ir priėmus Reglamentą (ES) 2024/1679, siekiant užtikrinti galimybę toliau atnaujinti infrastruktūros reikalavimus nepriklausomai nuo ribotos šio reglamento galiojimo trukmės, tame reglamente turėtų būti nustatyti įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi tam tikrų kategorijų dvejopo infrastruktūros naudojimo veiksmams taikytini infrastruktūros reikalavimai. Taigi Reglamentas (ES) 2024/1679 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas, kad juo Komisijai būtų suteikti įgaliojimai tuo tikslu priimti įgyvendinimo aktus;

(34) Reglamentas (ES) 2021/1153 turėtų būti panaikintas nuo 2028 m. sausio 1 d.,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatoma Europos infrastruktūros tinklų priemonė (toliau – Programa), taip pat Programos tikslai, 2028–2034 m. jos biudžetas, Sąjungos finansavimo formos ir tokio finansavimo teikimo taisyklės.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1. veiksmas – veikla, kuri, kaip nustatyta, yra finansiškai ir techniškai nepriklausoma, kurios įvykdymo terminas yra nustatytas ir kuri yra būtina projektui įgyvendinti;

2. transeuropinis transporto tinklas – transeuropinis transporto tinklas, nurodytas Reglamente (ES) 2024/1679;

---

[24] OL L 123, 2016 5 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

[25] 2021 m. rugpjūčio 10 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/1328, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1153 apibrėžiami infrastruktūros reikalavimai, taikytini tam tikrų kategorijų dvejopo infrastruktūros naudojimo veiksmams, (OL L 288, 2021 8 11, p. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1328/oj).

3. bendro intereso projektas – bendro intereso projektas, apibrėžtas Reglamento (ES) 2024/1679 3 straipsnio 1 punkte arba Reglamento (ES) 2022/869 2 straipsnio 5 punkte;

4. tvarusis transeuropinis transporto tinklas – transeuropinis transporto tinklas, atitinkantis Reglamento (ES) 2024/1679 5 ir 45 straipsniuose nustatytus reikalavimus;

5. išmanusis transeuropinis transporto tinklas – transeuropinis transporto tinklas, atitinkantis Reglamento (ES) 2024/1679 43 ir 45 straipsniuose nustatytus reikalavimus;

6. atsparusis transeuropinis transporto tinklas – transeuropinis transporto tinklas, atitinkantis Reglamento (ES) 2024/1679 46 straipsnyje nustatytus reikalavimus;

7. karinis mobilumas – Europos Sąjungos ir jos valstybių narių gebėjimas greitai ir veiksmingai transportuoti, perkelti ir dislokuoti karinį personalą, įrangą ir atsargas valstybių narių viduje, taip pat juos transportuoti bei perkelti į kitas valstybes nares ir jose dislokuoti, užtikrinant, kad valstybių narių ginkluotosios pajėgos reaguotų laiku ir veiksmingai;

8. tyrimai – veikla, reikalinga rengiantis įgyvendinti projektą, pavyzdžiui, parengiamieji, kartografiniai, įgyvendinamumo, vertinimo, bandymų ir patvirtinimo tyrimai (taip pat kaip programinė įranga) ir bet kokia kita techninės paramos priemonė, įskaitant išankstinius projekto nustatymo, rengimo ir sprendimų dėl jo finansavimo priėmimo veiksmus, pavyzdžiui, atitinkamų vietų iššvalgymą ir finansinio paketo parengimą;

9. darbai – sudedamųjų dalių, sistemų ir paslaugų, įskaitant programinę įrangą, pirkimas, tiekimas ir diegimas, su projektu susijusios parengiamosios, statybos ir įrengimo veiklos vykdymas, įrenginių priėmimas ir projekto pradėjimas;

10. abipusio intereso projektas – abipusio intereso projektas, apibrėžtas Reglamento (ES) 2022/869 2 straipsnio 6 punkte;

11. tarpvalstybinis atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektas – bet kuris iš šių projektų:

    a) atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos projektas, įtrauktas į bendradarbiavimo susitarimą, nurodytą Direktyvos (ES) 2018/2001 8, 9, 11 arba 13 straipsnyje;

    b) kaupimo projektas, apimantis Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 44d punkte apibrėžtą kolokacinį energijos kaupimą bei padedantis atsinaujinančiųjų išteklių energiją integruoti į Sąjungos energetikos sistemą, išskyrus Reglamento (ES) 2022/869 II priedo 1 punkto c papunktyje apibrėžtus energijos kaupimo įrenginius, ir įtrauktas į panašų dviejų ar daugiau valstybių narių arba vienos ar daugiau valstybių narių ir vienos ar daugiau trečiųjų valstybių susitarimą.

3 straipsnis

Programos tikslai

1. Bendrieji Programos tikslai – kurti, plėtoti, modernizuoti ir baigti kurti transporto ir energetikos sektorių transeuropinius tinklus ir užtikrinti jų apsaugą siekiant prisidėti

prie bendrosios rinkos veikimo ir skatinti sanglaudą; sudaryti palankesnes sąlygas kariniam mobilumui transeuropiniuose transporto tinkluose; sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam bendradarbiavimui atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje ir sudaryti palankesnes sąlygas transporto ir energetikos sektorių sinergijai.

2. Konkretūs Programos tikslai:

a) transporto sektoriuje:

i) prisidėti prie bendro intereso projektų, susijusių su sujungtais, sąveikiais, dekarbonizuotais, išmaniais, saugiais, tvariais, atspariais, apsaugotais daugiarūšio transporto tinklais, rengimo pagal Reglamentą (ES) 2024/1679, visų pirma:

1) veiksmais, susijusiais su tarpvalstybinio masto bendro intereso projektais, pagal kuriuos įgyvendinamas transeuropinis transporto tinklas, įskaitant veiksmus šio reglamento priede išvardytose orientacinėse atkarpose;

2) veiksmais, susijusiais su Sąjungos masto bendro intereso projektais, pagal kuriuos baigiamas kurti išmanus, atsparus, dekarbonizuotas ir tvarus transeuropinis transporto tinklas;

3) veiksmais, susijusiais su tarpvalstybinio masto bendro intereso projektais, vykdomais su transeuropinį transporto tinklą pagal Reglamento (ES) 2024/1679 9 straipsnį įgyvendinančiomis trečiosiomis valstybėmis;

ii) transeuropinio transporto tinklo dalis pritaikyti dvejopam transporto infrastruktūros naudojimui, kad būtų pagerintas civilinis ir karinis mobilumas, daugiausia dėmesio skiriant keturiems ES prioritetiniams karinio mobilumo koridoriams, kuriuos valstybės narės nustatė 2025 m. kovo 18 d. Tarybos patvirtinto dokumento „Kariniai reikalavimai siekiant užtikrinti karinį mobilumą Sąjungoje ir už jos ribų“ II priede [dok. ST 6728/25 ADD1];

b) energetikos sektoriuje:

i) prisidėti prie Reglamento (ES) 2022/869 18 straipsnyje nurodytų bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų rengimo, kad būtų skatinama baigti kurti energetikos sąjungą, integruoti veiksmingą ir konkurencingą energijos vidaus rinką ir užtikrinti tinklų sąveikumą tarp valstybių ir sektorių, sudaromos palankesnės sąlygos ekonomikos dekarbonizacijai, skatinamas energijos vartojimo efektyvumas ir užtikrinamas atsparumas ir tiekimo saugumas;

ii) sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam bendradarbiavimui atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje, remiant tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektus arba pagal Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmą, nustatytą Reglamento (ES) 2018/1999 33 straipsniu, rengiant konkurencinius konkursus dėl naujų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų, kai tenkinamos šio reglamento 11 straipsnio 5 dalyje nurodytos sąlygos, kad būtų ekonomiškai efektyviai pasiekti Sąjungos dekarbonizacijos, konkurencingumo, energijos vidaus rinkos sukūrimo, atsparumo ir tiekimo saugumo tikslai.

4 straipsnis

Biudžetas

1. Programos įgyvendinimo 2028–2034 m. orientacinis finansinis paketas yra 81 428 000 000 EUR einamosiomis kainomis.

2. 1 dalyje nurodyta suma preliminariai paskirstoma taip:

   a) 51 515 000 000 EUR skiriama 3 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytiems konkretiems transporto ir karinio mobilumo tikslams;

   b) 29 912 000 000 EUR – 3 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytiems konkretiems energetikos tikslams.

3. Biudžetiniai įsipareigojimai dėl veiklos, trunkančios daugiau kaip vienus finansinius metus, gali būti suskaidomi į kelerius metus mokamas metines dalis.

4. Asignavimai gali būti įtraukiami į Sąjungos biudžetą po 2034 m., kad būtų padengiamos būtinos sąnaudos ir sudaromos sąlygos valdyti iki Programos pabaigos nebaigtus vykdyti veiksmus.

5. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas finansinis paketas ir 5 straipsnyje nurodytos papildomų išteklių sumos taip pat gali būti panaudojamos teikti Programai ir Reglamente (ES) 2024/1679 arba Reglamente (ES) 2022/869 pateiktoms konkretiems sektoriams skirtoms gairėms įgyvendinti skirtai techninei ir administracinei pagalbai, kaip antai parengiamajai, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veiklai, institucijos informacinių technologijų sistemoms bei platformoms, informavimo ir komunikacijos veiklai, įskaitant institucinį informavimą apie Sąjungos politinius prioritetus, taip pat visai kitai techninei ir administracinei pagalbai arba su darbuotojais susijusioms sąnaudoms, kurias Komisija patiria valdydama Programą.

5 straipsnis

Papildomi ištekliai

1. Nedarydamos poveikio SESV 107 ir 108 straipsniams, valstybės narės, Sąjungos institucijos, organai ir agentūros, trečiosios valstybės, tarptautinės organizacijos, tarptautinės finansų įstaigos ar kitos trečiosios šalys gali teikti papildomus finansinius ar nefinansinius įnašus į Programą. Papildomi finansiniai įnašai sudaro išorės asignuotąsias pajamas, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 21 straipsnio 2 dalies a, d arba e punkte arba 21 straipsnio 5 dalyje.

2. Valstybių narių prašymu Programai gali būti teikiami pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybėms narėms skirti ištekliai. Pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 62 straipsnio 1 dalies a arba c punktą, Komisija tuos išteklius valdo tiesiogiai arba netiesiogiai. Jie papildo šio reglamento 4 straipsnio 1 dalyje nurodytą sumą. Tie ištekliai panaudojami atitinkamos valstybės narės naudai. Jei Komisija dėl Programai taip suteiktų papildomų sumų nėra prisiėmusi teisinio įsipareigojimo pagal tiesioginio ar netiesioginio valdymo principą, atitinkamos sumos, dėl kurių įsipareigojimas neprisiimtas, atitinkamos valstybės narės prašymu gali būti perkeliamos atgal į vieną ar daugiau atitinkamų pirminių ar tolesnių programų.

6 straipsnis

Alternatyvusis, mišrusis bei sudėtinis finansavimas

1. Programa įgyvendinama užtikrinant koordinavimą su kitomis Sąjungos programomis. Veiksmui, kuriam skirtas Sąjungos įnašas pagal kitą programą, įnašas gali būti skiriamas ir pagal Programą. Atitinkamam įnašui taikomos atitinkamos Sąjungos programos taisyklės arba visiems pagal Programą skiriamiems įnašams gali būti taikomas bendras taisyklių rinkinys ir gali būti prisiimamas bendras teisinis įsipareigojimas. Jei Sąjungos įnašai grindžiami tinkamomis finansuoti išlaidomis, sudėtinė parama iš Sąjungos biudžeto negali viršyti visų tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų ir gali būti apskaičiuojama proporcingai pagal dokumentus, kuriuose nustatytos paramos sąlygos.

2. Skyrimo procedūros pagal Programą, taikant tiesioginį arba netiesioginį valdymą, gali būti vykdomos bendrai su valstybėmis narėmis, Sąjungos institucijomis, organais ir agentūromis, trečiosiomis valstybėmis, tarptautinėmis organizacijomis, tarptautinėmis finansų įstaigomis ar kitomis trečiosiomis šalimis (toliau – bendros skyrimo procedūros partneriai), jei užtikrinama Sąjungos finansinių interesų apsauga. Tokioms procedūroms taikomas bendras taisyklių rinkinys ir dėl jų prisiimami bendri teisiniai įsipareigojimai. Tuo tikslu bendros skyrimo procedūros partneriai gali suteikti Programai išteklių pagal šio reglamento 5 straipsnį arba įgyvendinti skyrimo procedūrą tiems partneriams gali būti pavedama, kai taikytina, pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 62 straipsnio 1 dalies c punktą.Vykdant bendras skyrimo procedūras, bendros skyrimo procedūros partnerių atstovai taip pat gali būti Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 153 straipsnio 3 dalyje nurodyto vertinimo komiteto nariai.

7 straipsnis

Programos asocijuotosios trečiosios valstybės

1. Visapusiškai arba iš dalies dalyvauti Programoje asocijuotųjų dalyvių teisėmis gali būti leidžiama toliau nurodytoms trečiosioms valstybėms, laikantis 3 straipsnyje nustatytų tikslų ir atitinkamų tarptautinių susitarimų ar sprendimų, priimtų pagal tuos susitarimus ir taikomų:

    a) Europos laisvosios prekybos asociacijos narėms, kurios yra Europos ekonominės erdvės narės, taip pat labai mažoms Europos valstybėms;

    b) stojančiosioms valstybėms, šalims kandidatėms ir potencialioms kandidatėms;

    c) Europos kaimynystės politikos šalims;

    d) kitoms trečiosioms valstybėms.

2. Asociacijos susitarimais dėl dalyvavimo Programoje:

    a) užtikrinama tinkama Programoje dalyvaujančios trečiosios valstybės įnašų ir gaunamos naudos pusiausvyra;

    b) nustatomos dalyvavimo programose sąlygos, įskaitant finansinių įnašų į konkrečią programą ir bendro pobūdžio administracines išlaidas, kuriuos sudaro veiklos įnašas ir dalyvavimo mokestis, apskaičiavimą;

c) trečiajai valstybei nesuteikiami jokie su Programa susijusių sprendimų priėmimo įgaliojimai;

d) garantuojamos Sąjungos teisės užtikrinti patikimą finansų valdymą ir apsaugoti savo finansinius interesus;

e) atitinkamais atvejais užtikrinama Sąjungos saugumo ir viešosios tvarkos interesų apsauga.

Taikant d punktą, trečioji valstybė suteikia būtinas teises ir prieigą, kurių reikalaujama pagal reglamentus (ES, Euratomas) 2024/2509 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, ir užtikrina, kad vykdymo užtikrinimo sprendimai, kuriais pagal SESV 299 straipsnį nustatoma piniginė prievolė, taip pat Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimai ir nutartys būtų vykdytini.

8 straipsnis

Sąjungos finansavimo įgyvendinimas ir formos

1. Programa įgyvendinama pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509, taikant tiesioginį arba netiesioginį valdymą kartu su to reglamento 62 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytais subjektais.

2. Sąjungos finansavimas gali būti teikiamas bet kokia pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509 numatyta forma, visų pirma dotacijų, apdovanojimų, viešųjų pirkimų ir nepiniginio dovanojamo turto.

3. Sąjungos parama biudžeto garantijos arba finansinės priemonės forma, įskaitant atvejus, kai per derinimo operaciją jos derinamos su negrąžintina parama, teikiama tik naudojantis Europos konkurencingumo fondo (EKF) programa „InvestEU“ arba priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmu ir pagal taikytinas EKF programos „InvestEU“ ir priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmo taisykles įgyvendinama susitarimais, kurie dėl tos rūšies paramos sudaryti pagal EKF programą „InvestEU“ arba priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmus.

4. Sąjungos parama biudžeto garantijos forma teikiama neviršijant EKF reglamente arba Reglamente dėl priemonės „Globali Europa“ nustatytos didžiausios biudžeto garantijos sumos.

5. Jei Programai naudojama EKF programa „InvestEU“ arba priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmas, joje numatomi atidėjiniai biudžeto garantijai ir finansavimas finansinėms priemonėms, įskaitant atvejus, kai per derinimo operaciją jos derinamos su negrąžintina parama.

9 straipsnis

Tinkamumas

1. Tinkamumo kriterijai pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509 nustatomi siekiant remti šio reglamento 3 straipsnyje nustatytų tikslų įgyvendinimą.

2. Taikant tiesioginį arba netiesioginį valdymą įgyvendinamose skyrimo procedūrose tinkamumo teikti arba gauti Sąjungos paramą kriterijus gali atitikti vienas ar keli iš šių teisės subjektų:

a) subjektai, įsisteigę valstybėse narėse;

b) subjektai, įsisteigę asocijuotosiose trečiosiose valstybėse;

c) tarptautinės organizacijos;

d) kiti subjektai, įsisteigę neasocijuotosiose trečiosiose valstybėse, jei tokių subjektų finansavimas yra labai svarbus veiksmui įgyvendinti ir prisideda prie 3 straipsnyje nustatytų tikslų.

3. Be to, kas numatyta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 168 straipsnio 2 ir 3 dalyse, šio reglamento 7 straipsnio 1 dalyje nurodytos asocijuotosios trečiosios valstybės atitinkamais atvejais gali dalyvauti Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 168 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytuose viešųjų pirkimų mechanizmuose ir gauti iš jų naudos. Valstybėms narėms taikytinos taisyklės *mutatis mutandis* taikomos dalyvaujančioms asocijuotosioms trečiosioms valstybėms.

4. Pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 136 straipsnį, skyrimo procedūroms, turinčioms įtakos saugumui ar viešajai tvarkai, visų pirma susijusioms su Sąjungos ar jos valstybių narių strateginiu turtu ir interesais, taikomi apribojimai. Pagal Finansinio reglamento 136 straipsnį dėl saugumo priežasčių didelės rizikos tiekėjams, laikantis ES teisės, taikomi tinkamumo apribojimai.

5. Pagal skyrimo kriterijus vertinant pasiūlymus dėl šio reglamento 3 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytų veiksmų, kai taikytina, užtikrinama, kad siūlomi veiksmai derėtų su Reglamento (ES) 2024/1679 54 ir 55 straipsniuose nurodytais koridorių darbo planais ir įgyvendinimo aktais ir kad jais būtų atsižvelgiama į atsakingo Europos koordinatoriaus patariamąją nuomonę, numatytą to reglamento 52 straipsnio 9 dalyje.

6. Pasiūlymus dėl dotacijų pateikia viena ar daugiau valstybių narių arba, atitinkamoms valstybėms narėms pritarus, bendro intereso projekto arba abipusio intereso projekto subjektai.

7. Dotacijų arba jų dalių skyrimo procedūros, kurios jau yra visiškai finansuojamos iš kitų viešų ar privačių šaltinių, išskyrus Sąjungos įnašus, kai vykdomi 6 straipsnyje nurodyti sinergijos veiksmai, tinkamumo finansuoti kriterijų neatitinka.

8. Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 110 straipsnyje nurodytoje darbo programoje arba su skyrimo procedūra susijusiuose dokumentuose gali būti papildomai patikslinami šiame reglamente nustatyti tinkamumo kriterijai arba gali būti nustatomi papildomi tinkamumo kriterijai konkretiems veiksmams.

10 straipsnis

Papildomos dotacijų taisyklės

1. Be Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 132 straipsnio 4 dalyje nustatytų dotacijos sumos sumažinimo priežasčių, dotacijos suma gali būti sumažinama šiomis sąlygomis:

a) jei tai dotacija tyrimams, kai veiksmas nepradedamas įgyvendinti per vienus metus nuo dotacijos susitarime nurodytos pradžios datos;

b) jei tai dotacija darbams, kai veiksmas nepradedamas įgyvendinti per dvejus metus nuo dotacijos susitarime nurodytos pradžios datos;

c) kai atlikus veiksmo įgyvendinimo pažangos peržiūrą nustatoma, kad įgyvendinti veiksmą vėluojama taip smarkiai, kad nėra tikėtina, jog bus pasiekti veiksmo tikslai.

2. Remiantis 1 dalyje nurodytomis sąlygomis, dotacijos susitarimas gali būti iš dalies pakeičiamas arba nutraukiamas.

3. Turimi įsipareigojimų asignavimai, kurie buvo gauti taikant 1 arba 2 dalį, skiriami pagal šią Programą.

4. Nedarant poveikio konkurso procedūrų taikymui, kai tinkama, pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 192 straipsnio 1 dalį ir papildant tai, kas numatyta to reglamento 198 straipsnyje, šio reglamento 12 straipsnyje nurodytoje darbo programoje tinkamai pagrįstais atvejais, susijusiais su poreikiu sudaryti palankesnes sąlygas užbaigti visuotinį projektą, gali būti nurodomas veiksmas bei paramos gavėjai ir nustatoma didžiausia suma, kuriai išnaudoti gali būti kviečiama teikti pasiūlymus dėl veiksmų, įgyvendinamų ar užbaigtų pagal Programą, pratęsimo, kartu užtikrinant, kad pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 191 straipsnį būtų laikomasi vienodo požiūrio ir skaidrumo principų. Dotacijos įgyvendinamiems veiksmams gali būti skiriamos iš dalies pakeičiant pradinį veiksmą: įtraukiant naują veiklą ir padidinant didžiausią Sąjungos įnašą. Siekiant padengti darbo programoje tokioms dotacijoms skirti rezervuotas sumas, naudojami šio straipsnio 3 dalyje nurodyti įsipareigojimų asignavimai.

5. Tyrimams skiriama Sąjungos finansinės paramos suma negali viršyti 50 % visų tinkamų finansuoti išlaidų.

6. Darbams, susijusiems su 3 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytu konkrečiu tikslu, skiriama Sąjungos finansinės paramos suma negali viršyti 50 % visų tinkamų finansuoti išlaidų. Sąjungos finansinės paramos suma (bendro finansavimo norma) veiksmams, įgyvendinamiems valstybėse narėse, kurių bendrosios nacionalinės pajamos vienam gyventojui yra mažesnės nei 90 % Sąjungos bendrųjų nacionalinių pajamų, negali viršyti 75 % visų tinkamų finansuoti išlaidų.

7. Darbams, susijusiems su 3 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytais konkrečiais tikslais, taikomos šios sąlygos:

    a) Sąjungos finansinės paramos suma negali viršyti 50 % visų tinkamų finansuoti išlaidų;

    b) a punkte nurodytos bendro finansavimo normos gali būti padidintos iki ne daugiau kaip 75 % visų tinkamų finansuoti išlaidų veiksmams, kurie padeda rengti bendro intereso projektus, kuriais, remiantis Reglamento (ES) 2022/869 18 straipsnio 2 dalyje nurodytais įrodymais, užtikrinamas didelis regiono arba Sąjungos lygmens tiekimo saugumas, didinamas Sąjungos solidarumas arba siūlomi itin novatoriški sprendimai.

8. Kiekviename – transporto ir energetikos – sektoriuje darbams, atliekamiems atokiausiuose regionuose, taikoma speciali didžiausia 60 % bendro finansavimo norma.

9. Pagal Programą teikiama parama turi padėti spartinti arba skatinti investicijas, padėdama proporcingai, išvengiant dubliavimosi ar išstūmimo, spręsti rinkos nepakankamumo arba neoptimalios investavimo aplinkos problemas ir skatindama privatųjį finansavimą, ir turi turėti Sąjungos pridėtinę vertę.

11 straipsnis

Tarpvalstybiniai atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektai

1. Komisija, remdamasi šiame straipsnyje, šio straipsnio 4 dalyje nurodytame deleguotajame akte ir 12 straipsnyje nurodytoje susijusioje darbo programoje nustatytais kriterijais ir procedūra, bent kartą per metus atlieka tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektų atranką.

2. Tarpvalstybiniai atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektai turėtų padėti sutaupyti lėšų Sąjungoje diegiant atsinaujinančiuosius energijos išteklius arba teikti kitos, su sistemos integracija, energijos tiekimo saugumu, konkurencingumu arba inovacijomis susijusios naudos, palyginti su panašiu projektu, kurį įgyvendina viena iš dalyvaujančių valstybių narių arba pavienė trečioji valstybė.

3. Dotacijų darbams atveju pareiškėjas turėtų įrodyti, kad reikia įveikti rinkos nepakankamumo problemas arba finansines kliūtis, tokias kaip nepakankamas komercinis gyvybingumas, didelės išankstinės išlaidos arba rinkos finansavimo trūkumas.

4. Iki (metai, mėnuo, diena) (arba 12 mėnesių po šio akto įsigaliojimo) Komisija pagal 14 straipsnį priima deleguotąjį aktą, kuriuo šis reglamentas papildomas nustatant konkrečius tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektų atrankos kriterijus ir procedūrą.

5. Komisija gali nuspręsti tarpvalstybiniams atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektams numatytą Programos biudžetą skirti Reglamento (ES) 2018/1999 33 straipsniu nustatytam Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmui, jei jį taikant gali būti pasiektas reglamento 3 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunktyje nurodytas konkretus tikslas ir prisidėta prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektų kapitalo išlaidų mažinimo. Bendras 2028 m. sausio 1 d.–2034 m. gruodžio 31 d. skiriamas įnašas negali viršyti 5 proc. Programos biudžeto, numatyto 3 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytiems konkretiems tikslams.

12 straipsnis

Darbo programa

1. Programa įgyvendinama Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 110 straipsnyje nurodytomis darbo programomis.

2. Darbo programose atitinkamais atvejais nustatoma naudojantis EKF programa „InvestEU“ ir priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmu įgyvendintina veikla ir susijusios Sąjungos paramos sumos.

3. Komisija darbo programas priima įgyvendinimo aktais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 15 straipsnio 3 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

13 straipsnis

Deleguotieji aktai

Atsižvelgiant į SESV 172 straipsnio antrą pastraipą, Komisijai pagal šio reglamento 15 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas šio reglamento priede pateikiamas orientacinis projektų sąrašas.

14 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

2. 11 straipsnio 4 dalyje ir 13 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami iki 2034 m. gruodžio 31 d.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 11 straipsnio 4 dalyje ir 13 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

   Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 11 straipsnio 4 dalį ir 413 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie tą aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais. Svarstant klausimus, susijusius su šio reglamento 12 straipsnio 3 dalimi, trečiųjų valstybių arba tarptautinių organizacijų atstovai nedalyvauja.

15 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, nustatytas Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Klausimais, susijusiais su 3 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytais tikslais, komitetas į posėdžius renkasi šios sudėties: EITP-T.

   Klausimais, susijusiais su 3 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytais tikslais, komitetas į posėdžius renkasi šios sudėties: EITP-E.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

4. Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, tokia procedūra laikoma baigta be rezultato, jei per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo paprastoji komiteto narių dauguma.

5. Pagal Sąjungos sudarytus tarptautinius susitarimus trečiųjų valstybių ar tarptautinių organizacijų atstovai gali būti kaip stebėtojai kviečiami į komiteto posėdžius jo darbo tvarkos taisyklėse nustatytomis sąlygomis, atsižvelgiant į Sąjungos ar jos valstybių narių saugumą ir viešąją tvarką. Svarstant klausimus, susijusius su šio reglamento 9 straipsniu, trečiųjų valstybių arba tarptautinių organizacijų atstovai nedalyvauja.

16 straipsnis

Reglamento (ES) 2024/1679 dalinis pakeitimas

Reglamento (ES) 2024/1679 48 straipsnis papildomas 3 dalimi:

„3. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomi tam tikrų kategorijų infrastruktūrai, kuri tenkina tiek civilinius, tiek gynybos poreikius, (dvejopo naudojimo infrastruktūrai) taikytini infrastruktūros reikalavimai.

Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 61 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.“

17 straipsnis

Panaikinimas

Reglamentas (ES) 2021/1153 panaikinamas nuo 2028 m. sausio 1 d.

18 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas neturi poveikio susijusių veiksmų tęsimui ar keitimui tol, kol jie užbaigiami, pagal reglamentus (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) 2021/1153, kurie toliau taikomi tiems veiksmams tol, kol šie užbaigiami.

2. Programos finansinio paketo lėšomis taip pat gali būti finansuojamos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, būtinos perėjimui nuo priemonių, patvirtintų pagal Reglamentą (ES) 2021/1153, prie Programos užtikrinti.

19 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2028 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas / Pirmininkė	*Pirmininkas / Pirmininkė*

TEISĖS AKTO PASIŪLYMO FINANSINIO POVEIKIO IR SKAITMENINIŲ ASPEKTŲ PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA 3
1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas 3
1.2. Atitinkama politikos sritis (-ys) 3
1.3. Tikslas (-ai) 3
1.3.1. Bendrasis tikslas (-ai) 3
1.3.2. Konkretus tikslas (-ai) 3
1.3.3. Numatomas rezultatas (-ai) ir poveikis 3
1.3.4. Veiklos rezultatų rodikliai 3
1.4. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su: 4
1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas 4
1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį 4
1.5.2. ES dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame skirsnyje „ES dalyvavimo pridėtinė vertė“ – ES veiksmais užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais. 4
1.5.3. Panašios patirties išvados 4
1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis 5
1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą 5
1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) ir jo (jos) finansinio poveikio trukmė 6
1.7. Planuojamas biudžeto vykdymo metodas (-ai) 6
2. VALDYMO PRIEMONĖS 8
2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės 8
2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os) 8
2.2.1. Biudžeto vykdymo metodo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas 8
2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą vidaus kontrolės sistemą (-as) 8
2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės išlaidų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą) 8
2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės 9
3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS 10
3.1. Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės) 10
3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams 12

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka 12
3.2.1.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai 12
3.2.1.2. Išorės asignuotųjų pajamų asignavimai 17
3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas 22
3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka 24
3.2.3.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai 24
3.2.3.2. Išorės asignuotųjų pajamų asignavimai 24
3.2.3.3. Iš viso asignavimų 24
3.2.4. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai 25
3.2.4.1. Finansuojami iš patvirtinto biudžeto 25
3.2.4.2. Finansuojami išorės asignuotosiomis pajamomis 26
3.2.4.3. Visi žmogiškųjų išteklių poreikiai 26
3.2.5. Numatomo poveikio su skaitmeninėmis technologijomis susijusioms investicijoms apžvalga 28
3.2.6. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa 28
3.2.7. Trečiųjų šalių įnašai 28
3.3. Numatomas poveikis pajamoms 29
4. SKAITMENINIAI ASPEKTAI 29
4.1. Skaitmeninės svarbos reikalavimai 30
4.2. Duomenys 30
4.3. Skaitmeniniai sprendimai 31
4.4. Sąveikumo vertinimas 31
4.5. Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės 32

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma 2028–2034 m. Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2021/1153

1.2. Atitinkama politikos sritis (-ys)

Europos strateginės investicijos

1.3. Tikslas (-ai)

1.3.1. Bendrasis tikslas (-ai)

Bendrieji Programos tikslai – kurti, plėtoti, apsaugoti, modernizuoti ir užbaigti transeuropinius tinklus transporto ir energetikos sektoriuose, sudaryti palankesnes sąlygas kariniam mobilumui transeuropiniuose transporto tinkluose, tarpvalstybiniam bendradarbiavimui atsinaujinančiosios energijos srityje ir transporto bei energetikos sektorių sąveikai.

1.3.2. Konkretus tikslas (-ai)

Konkretus tikslas

Konkretūs EITP transporto sektoriaus tikslai:

1) prisidėti prie bendro intereso projektų, susijusių su sujungtais, sąveikiais, išmaniais, tvariais, atspariais ir daugiarūšiais transporto tinklais, plėtojimo pagal Reglamentą (ES) 2024/1679, visų pirma:

– veiksmais, susijusiais su tarpvalstybinio pobūdžio bendro intereso projektais, kuriais įgyvendinamas transeuropinis transporto tinklas, įskaitant veiksmus priede išvardytose orientacinėse atkarpose;

– veiksmais, susijusiais su Sąjungos masto bendrų interesų projektais, susijusiais su išmanaus, atsparaus ir tvaraus transeuropinio transporto tinklo užbaigimu;

– veiksmais, susijusiais su tarpvalstybinio pobūdžio bendro intereso projektais su trečiosiomis valstybėmis, įgyvendinančiomis transeuropinį transporto tinklą pagal Reglamento (ES) 2024/1679 9 straipsnį;

2) pritaikyti transeuropinio transporto tinklo dalis dvejopam transporto infrastruktūros naudojimui, siekiant pagerinti tiek civilinį, tiek karinį mobilumą.

Konkretūs energetikos sektoriaus tikslai:

1) prisidėti prie bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų plėtojimo, kaip nustatyta Reglamento (ES) 2022/869 18 straipsnyje, siekiant skatinti užbaigti kurti energetikos sąjungą, integruoti veiksmingą ir konkurencingą energijos vidaus rinką ir užtikrinti tinklų sąveikumą tarpvalstybiniu mastu ir sektoriuose, sudaryti palankesnes sąlygas mažinti ekonomikos priklausomybę nuo iškastinio kuro, skatinti energijos vartojimo efektyvumą ir užtikrinti tiekimo saugumą;

2) sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam bendradarbiavimui atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje, remiant tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektus arba konkurencinius viešuosius pirkimus dėl naujų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų pagal Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių

energijos finansavimo mechanizmą, nustatytą Reglamento (ES) 2018/1999 33 straipsnyje, kad ekonomiškai efektyviai būtų pasiekti Sąjungos tikslai, susiję su priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu, konkurencingumu, energijos vidaus rinkos užbaigimu ir tiekimo saugumu.

1.3.3. Numatomas rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Transporto srityje EITP siekiama prisidėti prie transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) sukūrimo, daugiausia dėmesio skiriant tam, kad iki 2030 ir 2040 m. būtų baigtas kurti pagrindinis ir išplėstinis pagrindinis tinklas. Šiomis aplinkybėmis EITP daugiausia dėmesio bus skiriama infrastruktūros projektams, turintiems stiprų tarpvalstybinį aspektą. EITP taip pat padės TEN-T tinkle diegti sąveikius ir išmanaus judumo sprendimus (pavyzdžiui, diegiant Europos eismo valdymo sistemas) ir sudarys palankesnes sąlygas ES pereiti prie tvaraus judumo (pvz., įrengiant elektros tiekimą iš kranto laivams TEN-T uostuose). EITP taip pat gali padidinti susisiekimą su trečiosiomis valstybėmis plėtojant TEN-T koridorių tarpvalstybines atkarpas į šalis kandidates. Be to, EITP pritaikomos TEN-T dalys dvejopam transporto infrastruktūros naudojimui, siekiant pagerinti tiek civilinį, tiek karinį mobilumą.

Europos infrastruktūros tinklų priemonė energetikos srityje (EITP-E) yra neatskiriama transeuropinių energetikos tinklų (TEN-E) politikos sistemos, kuria siekiama susieti ES valstybių narių energetikos sistemas, dalis. Pagal šią priemonę teikiama finansinė parama projektams, kuriais Sąjungai sukuriama didžiausia pridėtinė vertė ir kurie daro didelį tarpvalstybinį poveikį. EITP-E taip pat remiamas tarpvalstybinis bendradarbiavimas atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje, skiriant finansavimą atitinkamiems projektams.

Pagal EITP-E teikiama parama įgyvendinant pagrindinius tarpvalstybinius projektus, kuriais prisidedama prie: geresnio valstybių narių elektros energijos, vandenilio ir CO_2 tinklų sujungimo, energetikos tinklų skaitmeninimo, jūrinių tinklų plėtros ir kaupimo bei elektrolizerių pajėgumų integravimo į tinklus. Tai savo ruožtu sudarys sąlygas integruoti vis didesnę atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalį ir integruoti sistemą į visus energetikos vektorius, taip prisidedant prie energetikos sistemos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo, saugaus ir įperkamo energijos tiekimo vartotojams, geresnės rinkos integracijos ir pramonės konkurencingumo.

Teikiant paramą tarpvalstybiniams projektams tiesiogiai ES lygmeniu, EITP padeda spręsti koordinavimo problemas, kylančias dėl projektų priklausymo kelioms jurisdikcijoms. Taikant veiksmingą *modus operandi* EITP sprendžiamos rinkos nepakankamumo problemos ir padedama pritraukti daugiau investicijų ir finansavimo iš kitų šaltinių, pavyzdžiui, nacionalinių biudžetų, nacionalinių energijos tarifų sistemų ir privačiojo sektoriaus, naudojantis visomis Finansiniame reglamente numatytomis priemonėmis. EITP yra pasitvirtinusi priemonė tarpvalstybinės infrastruktūros projektų rengėjams, nes joje numatytas vienas kontaktinis punktas, vienas dotacijos susitarimas ir vienas taisyklių rinkinys, kurio reikia laikytis ir pagal stebėsenos bei audito schemą.

1.3.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir laimėjimų stebėsenos rodiklius.

Programa turi būti įgyvendinama pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) [XXX]* [Veiklos rezultatų reglamentas], kuriuo nustatomos biudžeto išlaidų

stebėjimo ir veiklos rezultatų peržiūros sistemos taisyklės. Reglamente nustatytos intervencinių priemonių sritys su rodikliais, kurie bus naudojami atitinkamoms investicijoms į transporto ir energetikos infrastruktūrą, vykdomoms pagal EITP.

1.4. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☐ nauju veiksmu

☐ nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai[30]

☒ esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

☐ vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą (naują) veiksmą

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Remdamasi teigiama EITP-T ir EITP-E įgyvendinimo patirtimi nuo 2014 m., Komisija pasiūlymą dėl EITP pakeisiančios programos teikia vykstant Daugiametės finansinės programos (DFP) po 2027 m. rengimo procesui. Programoje daugiausia dėmesio skiriama projektams, turintiems stiprų tarpvalstybinį aspektą ir didelę ES pridėtinę vertę, kuriems koordinuotai tarpvalstybiniu mastu įgyvendinti valstybėse narėse reikalingas konkretus ES vadovavimas.

Transporto sektoriuje EITP prisidedama prie transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) pagrindinio tinklo sukūrimo iki 2030 m. ir prie išplėstinio pagrindinio tinklo sukūrimo iki 2040 m., statant ir atnaujinant infrastruktūrą, kurios reikia sklandžioms tarpvalstybinėms transporto operacijoms. Taip bus sukurtas gerai veikiantis keleivių ir krovinių vežimo tinklas. EITP taip pat remiamas atitinkamų TEN-T tinklo dalių pritaikymas prie karinio mobilumo reikalavimų.

Energetikos sektoriuje EITP prisidedama prie bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų plėtojimo, kaip nustatyta Reglamento (ES) 2022/869 18 straipsnyje, siekiant skatinti užbaigti kurti energetikos sąjungą, integruoti veiksmingą ir konkurencingą energijos vidaus rinką ir užtikrinti tinklų sąveikumą tarpvalstybiniu mastu ir sektoriuose, sudaryti palankesnes sąlygas mažinti ekonomikos priklausomybę nuo iškastinio kuro, skatinti energijos vartojimo efektyvumą ir užtikrinti tiekimo saugumą. Be to, EITP sudaromos palankesnės sąlygos tarpvalstybiniam bendradarbiavimui atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje vykdant tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus arba konkurencinius viešuosius pirkimus dėl naujų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų pagal Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmą.

Programa turėtų pradėti veikti nuo kitos DFP pradžios 2028 m. pradžioje. Išsami informacija apie Programos įgyvendinimą, pavyzdžiui, kvietimų teikti pasiūlymus tvarkaraščiai, jų tema ir preliminarus biudžetas arba išsamios tinkamumo ir skyrimo kriterijų taisyklės, bus pateikta darbo programose. Visų pirma EITP-T savo paskutines lėšas skiria jau 2025 m., o didelių infrastruktūros projektų rengėjai susidurs su finansavimo trūkumu likusiais dabartinės DFP metais. Taigi labai svarbu laiku pradėti įgyvendinti kitą EITP ir anksti paskirstyti ES lėšas paramos gavėjams.

[30] Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

Kalbant apie programos valdymo būdą, siūloma toliau taikyti veiksmingą ir tikslinio įgyvendinimo būdą tiesiogiai vadovaujant Komisijai. Galimas atnaujintas delegavimas vykdomajai agentūrai, pavyzdžiui, Europos klimato, infrastruktūros ir aplinkos vykdomajai agentūrai (CINEA) pagal dabartinę daugiametę finansinę programą, priklausys nuo sąnaudų ir naudos analizės rezultatų ir susijusių sprendimų, kurie bus priimti.

1.5.2. *ES dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame skirsnyje „ES dalyvavimo pridėtinė vertė“ – ES veiksmais užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.*

Pagal SESV 171 straipsnį Sąjunga gali kurti bendro intereso TEN infrastruktūros projektus palikdama valstybėms narėms teisę rinktis jų įgyvendinimo metodus. Tuo pačiu straipsniu Sąjungai suteikiami įgaliojimai remti tokius bendro intereso projektus ir abipusio intereso projektus su trečiosiomis valstybėmis.

Atsižvelgiant į naudojant EITP sprendžiamų problemų mastą ir tipą, Sąjungos veiksmai yra ypač reikalingi, nes dėl savo pobūdžio tos problemos yra europinio masto ir jas galima veiksmingiau išspręsti Sąjungos lygmeniu, – Komisijai koordinuojant valstybių narių veiksmus bendra nauda būtų didesnė, veiksmai būtų įgyvendinami sparčiau ir sumažėtų išlaidos. Sąjungos finansavimas taip pat yra tinkama priemonė finansavimo uždaviniams, su kuriais paprastai susiduria tarpvalstybiniai projektai, spręsti. Dėl nevienodo projektų naudos ir projekto sąnaudų paskirstymo tarp atitinkamų valstybių narių šiuos projektus sunkiau finansuoti iš nacionalinių finansavimo šaltinių.

TEN-T ir TEN-E infrastruktūra: kadangi TEN-T ir TEN-E projektai yra tarpvalstybinio pobūdžio, jie daro didelį teigiamą išorinį poveikį ES lygmeniu ir skatina valstybių narių solidarumą, tačiau, kita vertus, projektų rengėjams kelia konkrečių sunkumų, nes priklauso kelioms jurisdikcijoms, kelia koordinavimo problemų ir jiems dažnai būdingas asimetriškas išlaidų ir naudos paskirstymas. Taigi jiems reikalinga ES lygmens parama. Be to, siekiant sklandaus karinio mobilumo visoje Sąjungoje, reikalinga priemonė, kuria būtų koordinuojamas finansavimas visose valstybėse narėse.

Atsinaujinančiųjų išteklių energija: tarpvalstybinis valstybių narių arba valstybių narių ir trečiųjų valstybių bendradarbiavimas atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje labai svarbus siekiant Sąjungos tikslų, susijusių su priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu, konkurencingumu, energijos vidaus rinkos užbaigimu ir tiekimo saugumu ekonomiškai efektyviu būdu. Vis dėlto tik kelios valstybės narės savo galutiniuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose, teikiamuose pagal Reglamentą (ES) 2018/1999, paaiškina, kaip jos ketina nustatyti bendradarbiavimo vykdant bendrus projektus su viena ar daugiau valstybių narių sistemą. Kyla rizika, kad be Sąjungos finansinės paramos tarpvalstybinis bendradarbiavimas išliks neoptimalus.

Numatoma sukurti ES pridėtinė vertė (*ex post*)

EITP sukuriama ES pridėtinė vertė, nes plėtojamas sujungiamumas transporto ir energetikos sektoriuose ir tarpvalstybinis bendradarbiavimas atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje, kartu skiriant dėmesį Europos masto viešosioms gėrybėms ir projektams, kurie be ES paramos nebūtų įgyvendinti. Kalbant konkrečiau, EITP teikiamą ES pridėtinę vertę lemia jos pajėgumas:

– nukreipti viešąjį ir privatųjį finansavimą ES politikos tikslams įgyvendinti;

– pritraukti svarbių investicijų, kai išlaidos padengiamos nacionaliniu ir (arba) vietos lygmeniu, o nauda akivaizdi Europos mastu;

– spartinti perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio, skaitmeninės ir atsparios infrastruktūros.

ES parama pagal naująją EITP programą nukreipiama veiksmams, kuriais sukuriama didžiausia Europos pridėtinė vertė. Konkrečiau:

transporto srityje ji apima tarpvalstybines atkarpas ir kliūtis, daugiausia TEN-T pagrindiniame ir išplėstiniame pagrindiniame tinkle, ir projektus, susijusius su ES prioritetiniais karinio mobilumo koridoriais.

Energetikos srityje EITP siekiama gerinti energijos rinkos integraciją ir tarpvalstybinį energetikos tinklų sąveikumą, priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, energijos vartojimo efektyvumą, atsparumą ir tiekimo saugumą, taip pat sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam bendradarbiavimui energetikos, įskaitant atsinaujinančiųjų išteklių energiją, srityje. Šie tarpvalstybiniai projektai, kurie atitiks EITP energetikos finansavimo reikalavimus, yra trūkstamos jungtys kuriant visiškai tarpusavyje sujungtą ir nuo iškastinio kuro nepriklausomą energetikos sistemą, nes valstybės narės ir operatoriai nacionaliniu lygmeniu nepakankamai juos skatina arba jiems neteikia pirmenybės. EITP padeda įgyvendinti šiuos tarpvalstybinius projektus remdama konkrečių sektorių veiklą tyrimų ir darbų forma.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Kartu atliekamas 2014–2020 m. EITP *ex post* vertinimas ir 2021–2027 m. EITP tarpinis vertinimas, ir pasiekta didelės pažangos.

Abiejų EITP vertinimų preliminariosios išvados patvirtina, kad programa iki šiol buvo veiksminga. Priemonės struktūra yra tinkama sprendžiant ankstesnio nepakankamo finansavimo tarpvalstybinei infrastruktūrai, turinčiai didelę ES pridėtinę vertę, problemą, finansavimą šiems projektams rezervuojant pagal specialią priemonę. Užtikrinamas geras suderinamumas su kitomis ES finansavimo priemonėmis ir politika, visų pirma su priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu. Jos valdymo modelis (naudojant konkurencinius viešuosius pirkimus ir tiesioginį lėšų valdymą per centralizuotą agentūrą) yra tinkamas siekiant patenkinti programos poreikius ir sudaryti vienodas sąlygas pareiškėjams. EITP finansavimas visą laiką yra būtinas, kad būtų galima įgyvendinti itin svarbius transporto ir energetikos projektus, kuriuos priešingu atveju būtų labai vėluojama įgyvendinti dėl nepakankamo nacionalinio ar privačiojo finansavimo, susiaurėtų jų taikymo sritis arba jie visai nebūtų įgyvendinami. Be tiesioginės finansinės paramos, EITP suteikia didelį svertą, padeda pritraukti papildomą viešąjį ir privatųjį kapitalą ir yra strateginis investicijų pagrindas.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Ši iniciatyva yra 2028–2034 m. daugiametės finansinės programos pasiūlymo dalis.

EITP daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama tarpvalstybiniams TEN-T ir TEN-E tinklų projektams, taip pat sklandaus karinio mobilumo visoje Sąjungoje projektams ir bendradarbiavimo atsinaujinančiosios energijos srityje projektams remti.

Valstybių narių investicijomis į TEN-T tinklą pagal nacionalinius ir regioninius partnerystės planus turėtų būti papildomos EITP investicijos, visų pirma į nacionalines atkarpas, kurios sujungiamos su EITP priede nurodytomis tarpvalstybinėmis jungtimis, ir siekiant finansuoti nacionalinę energijos tinklo infrastruktūrą bei gamybą.

Energetikos srityje nacionaliniais ir regioniniais partnerystės planais galima sustiprinti EITP teikiamas investicijas į energetikos infrastruktūrą, pavyzdžiui, investuojant į energetikos išteklius, kurie nėra tarpvalstybinio pobūdžio, tačiau yra ne mažiau svarbūs energetikos pertvarkai.

Glaudžiai koordinuojant veiksmus su priemone „Globali Europa“, reikėtų remti TEN-T koridorių išplėtimą į šalis kandidates ir transporto bei energetikos infrastruktūrą trečiosiose valstybėse.

Pagal programą „Europos horizontas“ toliau bus remiami moksliniai tyrimai ir inovacijos transporto ir energetikos srityse ir ji bus glaudžiai susieta su Europos konkurencingumo fondu, apimsiančiu pažangiausių novatoriškų sprendimų, skirtų transporto ir energetikos sektorių priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti, jiems skaitmenizuoti ir jų atsparumui didinti, plėtrą ir diegimą. Europos konkurencingumo fondas taip pat papildys EITP, suteikdamas garantijų infrastruktūros projektams galimybes.

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

Nors glaudesnis ES finansavimo ir planų politikos prioritetų ryšys sustiprintų jų tarpvalstybinį aspektą, nes valdymo mechanizmas užtikrintų didesnį dėmesį tarpvalstybiniams projektams, turintiems didelę ES pridėtinę vertę, tarpvalstybinių infrastruktūros projektų įgyvendinimas pagal planus būtų sudėtingesnis ir brangesnis tiek valstybių narių valdžios institucijoms, tiek projektų rengėjams. Jei valstybės narės norėtų suderinti savo investicijų darbotvarkes su kaimyninių šalių darbotvarkėmis, procesas būtų ilgas tiek vykstant deryboms dėl pradinio plano, tiek atliekant pakeitimus. Pavyzdžiui, Vokietija turėtų koordinuoti savo nacionalinį planą su aštuoniomis kaimyninėmis valstybėmis narėmis; Vengrija – su penkiomis. Tais atvejais, kai procesas vėluoja vienoje ar daugiau valstybių narių, tai gali lemti vėlavimą visame tinkle. Nors Komisija galėtų remti šias koordinavimo pastangas tiek derybų metu, tiek teikdama techninę pagalbą pagal planus, valstybių narių valdžios institucijoms tenkanti našta išliktų didelė. Dėl to taip pat galėtų gerokai padidėti administracinė našta projektų rengėjams, kurie turėtų savo tarpvalstybinius projektus įgyvendinti pagal kelis nacionalinius planus ir teikti ataskaitas pagal atskiras ataskaitų teikimo ir audito sistemas (po vieną kiekvienoje valstybėje narėje).

Atsižvelgiant į tai, poveikio vertinime pabrėžiama, kad nacionaliniuose ir regioniniuose partnerystės planuose galėtų būti numatytos papildomos investicijos į tarpvalstybines atkarpas ir į ES labai svarbius projektus. Tiesioginio valdymo specialia priemone bus užtikrinta, kad tarpvalstybiniai projektai būtų finansuojami laikantis konkurencinio požiūrio ir atrenkant aukščiausios kokybės, brandžius ir ES

pridėtinės vertės projektus. Paramos gavėjai turi vieną bendrą kontaktinį punktą ir bendrą paraiškų teikimo ir projekto įgyvendinimo procedūrą. Be to, Komisija atidžiai stebi projektus.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) ir jo (jos) finansinio poveikio trukmė

☐ **trukmė ribota**

– ☒ galioja nuo 2028 01 01 iki 2034 12 31

– ☒ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo 2028 iki 2034 m., o mokėjimų asignavimų – nuo 2028 iki 2040 m.;

☐ **trukmė neribota**

– įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,

– vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Planuojamas biudžeto vykdymo metodas (-ai)

☒ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos:

– ☒ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;

– ☒ vykdomųjų įstaigų.

☐ **Pasidalijamasis valdymas** su valstybėmis narėmis

☒ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

– ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;

– ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);

– ☐ Europos investicijų bankui ir Europos investicijų fondui;

– ☐ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;

– ☒ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;

– ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;

– ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;

– ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytoms įstaigoms ar asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus bendros užsienio ir saugumo politikos srityje pagal Europos Sąjungos sutarties V antraštinę dalį;

– ☐ valstybėje narėje įsteigtoms įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė arba Sąjungos teisė ir kurioms pagal konkrečių sektorių taisykles gali būti patikėtas Sąjungos lėšų arba biudžeto garantijų įgyvendinimas tiek, kiek tokias įstaigas kontroliuoja viešosios teisės reglamentuojamos įstaigos arba įstaigos, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, ir joms kontrolės įstaigos suteikia tinkamas finansines garantijas solidariosios atsakomybės forma arba lygiavertes finansines garantijas, kurios kiekvienam veiksmui gali būti apribotos iki didžiausios Sąjungos paramos sumos.

Pastabos

Programa įgyvendinama taikant tiesioginio ir netiesioginio valdymo principą, laikantis Finansinio reglamento. Atsižvelgiant į 2014–2020 m. laikotarpį ir 2021–2027 m. laikotarpį,

didžiąją dalį biudžeto būtų galima įgyvendinti pavedant tą užduotį vykdomajai įstaigai. Tokiu atveju Komisija tiesiogiai valdys tik programos paramos veiksmus.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Programa turi būti įgyvendinama pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) [XXX]* [Veiklos rezultatų reglamentas], kuriuo nustatomos biudžeto išlaidų stebėjimo ir veiklos rezultatų peržiūros sistemos taisyklės, įskaitant visų programų stebėsenos, vertinimo ir ataskaitų teikimo tvarką.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Biudžeto vykdymo metodo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

Programa bus įgyvendinama laikantis tiesioginio valdymo principo. Tikimasi, kad ši užduotis bus pavesta vykdomajai įstaigai, o kai kurias programos paramos priemones tiesiogiai valdys Komisija. Įsteigta vykdomoji įstaiga CINEA turi nuolatiniam EITP valdymui būtiną struktūrą ir procesus.

Programa iš esmės bus įgyvendinama teikiant dotacijas, kurios yra tinkama didelio masto infrastruktūros ir energijos gamybos projektų finansavimo priemonė.

Kontrolės strategija bus atitinkamai parengta ir joje daugiausia dėmesio bus skiriama trims pagrindiniams dotacijų įgyvendinimo etapams pagal Finansinį reglamentą, t. y. kvietimų teikti pasiūlymus organizavimui ir pasiūlymų, atitinkančių programos politikos tikslus, atrankai, veiklos, stebėsenos ir *ex ante* kontrolei, apimančiai projektų įgyvendinimą, viešuosius pirkimus, išankstinį finansavimą, tarpinius ir galutinius mokėjimus, taip pat *ex post* kontrolę ir mokėjimus.

Tikimasi, kad taikant tokią kontrolės strategiją bus užtikrinti veiklos rezultatai, atitinkantys paskutiniojo programos ciklo rezultatus:

~ 100 % įsipareigojimų ir mokėjimų bei mokėjimų asignavimų įvykdymas;

~ 100 % paramos gavėjų informavimas laiku;

~ 100 % dotacijų pasirašymas laiku;

~ 100 % mokėjimų atlikti laiku;

~ rizika atliekant mokėjimą ir užbaigiant programas kasmet, kai neviršijama 2 % reikšmingumo riba.

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą vidaus kontrolės sistemą (-as)

Nustatyta rizika ir toliau iš esmės tokia pat, kaip pagal ankstesnes programos versijas nustatyta rizika:

lėtesnis nei numatyta pagrindinių prioritetų (koridorių, bendro intereso projektų) rengimas dėl nepakankamo pristatytų projektų įsitvirtinimo rinkoje arba kokybės;

vėlavimas įgyvendinant projektą;

veiksmingumo duomenų neprieinamumas arba duomenų kokybės problemos;

galimos klaidos arba netinkamas ES lėšų valdymas, įskaitant galimą dvigubo finansavimo riziką ir taisyklių sudėtingumą;

išorės rizika, daranti reikšmingą poveikį infrastruktūrai ir (arba) prioritetams, pavyzdžiui, geopolitinė rizika ar didelio masto meteorologiniai reiškiniai;

išorės rizika, daranti poveikį finansavimo prieinamumui ar rinkos sąlygoms, visų pirma tuo atveju, jei sumažėtų infrastruktūros paklausa arba kredito pasiūla, kaip įvyko praeitos finansų krizės metu.

Tikimasi, kad pagrindinės kontrolės funkcijos, sukurtos ankstesnei programos redakcijai, išliks tinkamos, užtikrinant, kad dėmesys būtų skiriamas projektų bazės konkurencingumui, labiausiai atsižvelgiant į politikos tikslus, užtikrinant visų subjektų dalyvavimą, tinkamą biudžeto lankstumą ir nuoseklią *ex ante* ir *ex post* kontrolę.

Riziką bus siekiama įveikti užtikrinant, kad dėmesys būtų skiriamas rengiamų projektų konkurencingumui ir rengimui, projektų indėliui įgyvendinant politikos tikslus, sistemingam visų dalyvių dalyvavimui ir tinkamo biudžeto lankstumo išlaikymui. *Ex ante* ir *ex post* kontrolės priemonių rinkinys bus derinamas atsižvelgiant į nustatytos rizikos lygį.

Tuo tikslu kasmet bus vykdomas kontrolės priemonių rizikos vertinimas pagal principą „iš apačios į viršų“, kurio metu bus sistemingai vertinama kontrolės sistema, tinkamai pranešama apie nukrypimus (išimčių ir reikalavimų nesilaikymo registras) ir imamasi taisomųjų veiksmų pagal Vidaus audito tarnybos, Europos Audito Rūmų arba biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos rekomendacijas.

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės išlaidų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

Kontrolės sąnaudos ir nauda

Daroma prielaida, kad didžiąją programos dalį turėtų įgyvendinti CINEA vykdomoji įstaiga, užtikrinant kontrolės išlaidas, panašias į dabartinės EITP. Ribotam tiesiogiai Komisijos tarnybų įgyvendinamų dotacijų skaičiui galėtų būti taikomos didesnės kontrolės išlaidos, nes šių dotacijų individuali vertė yra maža ir nėra masto ekonomijos.

Vykdomosios įstaigos valdomų projektų atveju dabartines EITP kontrolės sąnaudas sudaro Komisijos lygmeniu vykdomos priežiūros sąnaudos ir vykdomosios institucijos lygmeniu vykdomos veiklos kontrolės sąnaudos.

Apskaičiuota, kad Komisijos (dviejų dalyvaujančių GD) lygmeniu vykdomos kontrolės sąnaudos[31] sudarys maždaug 0,1 % veiklos mokėjimų asignavimų programos lygmeniu.

Šiomis kontrolės priemonėmis siekiama užtikrinti, kad pagrindiniai GD sklandžiai ir veiksmingai prižiūrėtų agentūrą ir kad Komisijos lygmeniu būtų pakankamas užtikrinimas.

Jei taikymo sritis nesikeis, reikėtų tikėtis, kad Komisijos lygmens priežiūros sąnaudos padidės dėl išplėstų reikalavimų, susijusių su vykdomųjų įstaigų vykdoma priežiūra, ir papildomų pastangų, susijusių su garantijos programos pakeitimams teikimu.

[31] Į šiuos skaičiavimus neįtraukiami su programa susiję strateginiai ir politikos aspektai arba pagal EITP pavestų priemonių priežiūra.

CINEA yra stabili kontrolės aplinka. Numatoma, kad kontrolės agentūrų lygmeniu išlaidos išliks 2021–2024 m. stebimame intervale arba bus jam artimos (0,9–1,3 %). Vis dėlto dėl gebėjimų stiprinimo, būtino siekiant prisitaikyti prie programos pakeitimų arba pritaikyti kontrolės procesus, gali padidėti kontrolės sąnaudos. Kontrolės priemonių teikiama nauda:

– išvengiama prastesnių arba netinkamų pasiūlymų atrinkimo;

– optimizuojamas ES lėšų planavimas ir panaudojimas siekiant išsaugoti Europos pridėtinę vertę;

– užtikrinama susitarimų dėl dotacijos kokybė, išvengiama teisės subjektų identifikavimo klaidų, užtikrinamas teisingas ES įnašų apskaičiavimas ir imamasi būtinų garantijų siekiant užtikrinti teisingą dotacijų tvarkymą;

– netinkamos finansuoti išlaidos nustatomos mokėjimo etape;

– klaidos, darančios poveikį operacijų teisėtumui ir tvarkingumui, aptinkamos atliekant auditą;

– padidinamas Komisijai teikiamos informacijos patikimumas.

Bus nagrinėjama galimybė nustatyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą, jeigu parengus sąnaudų ir naudos vertinimą bus nustatytas teigiamas tokio supaprastinimo poveikis klaidų lygiui, kontrolės sąnaudoms ir kontrolės priemonių veiksmingumui ir efektyvumui.

Įvertintas klaidų lygis

Įvertinta rizika atliekant mokėjimą ir užbaigiant programas kasmet išlieka mažesnė nei 2 % ir atitinka EITP2 nustatytą klaidų lygį.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Komisijos generaliniai direktoratai, atsakingi už pagal šį reglamentą finansuojamus veiksmus, įsipareigoja apsaugoti Sąjungos finansinius interesus pagal Komisijos kovos su sukčiavimu strategiją (COM(2019) 196 *final*) ir jos persvarstytą veiksmų planą (COM(2023) 405 *final*).

Kovos su sukčiavimu priemonės pirmiausia susijusios su sukčiavimo, korupcijos ir kitos neteisėtos veiklos prevencijos priemonių taikymu; veiksmingomis patikromis; netinkamai išmokėtų sumų susigrąžinimu ir, jeigu nustatyta pažeidimų, veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis sankcijomis, kaip numatyta Tarybos reglamente (EB, Euratomas) Nr. 2988/95, Tarybos reglamente (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1073/1999.

Mobilumo ir transporto GD bei Energetikos GD ir vykdomoji įstaiga CINEA atnaujino savo kovos su sukčiavimu strategijas ir su jomis susijusius veiksmų planus GD lygmeniu, įskaitant visą išlaidų ciklą, atsižvelgdami į priemonių, kurias reikia įgyvendinti, proporcingumą ir sąnaudas ir naudą, kad būtų galima atlikti programos rizikos vertinimą.

Trys tarnybos užtikrins, kad jų parengtas sukčiavimo grėsmės valdymo metodas būtų taikomas nustatant sritis, kuriose kyla didelė sukčiavimo grėsmė, atsižvelgiant į konkrečiam sektoriui taikomą GD atliktą sąnaudų ir naudos analizę ir OLAF veiklą sukčiavimo prevencijos ir rizikos analizės srityje.

Administracinė sutarčių, dotacijų ir su jomis susijusių mokėjimų stebėsena priskirta CINEA kompetencijai. Kovos su sukčiavimu strategija atnaujinama kas dvejus metus,

paskutinį kartą – 2024 m. pabaigoje. Agentūra parengia savo kovos su sukčiavimu priemones, įskaitant *ex post* audito strategiją, siekdama įvertinti atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą ir susigrąžinti nepagrįstai išmokėtas sumas. Europos Audito Rūmai kasmet atlieka CINEA auditą, siekdami patikrinti, ar ataskaitų informacija pateikiama sąžiningai ir teisingai, o pagrindinės operacijos (pajamos ir išlaidos) yra teisėtos ir tvarkingos, be to, Europos Parlamentas ir ES Taryba kasmet vykdo agentūros biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūras.

Įgyvendinančių GD arba CINEA sudaromos dotacijų ir viešųjų pirkimų sutartys bus standartinės formos, numatant jose paprastai taikytinas kovos su sukčiavimu priemones, įskaitant audito įgaliojimus, patikras vietoje ir pirmiau nurodytus patikrinimus. Komisija, jos atstovai ir Audito Rūmai turės įgaliojimus atlikti visų paramos dotacijomis gavėjų, rangovų ir subrangovų, gavusių Sąjungos lėšų, dokumentų auditą ir auditą vietoje.

Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) įgaliojama pagal Reglamente (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 nustatytas procedūras atlikti ekonominės veiklos vykdytojų, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusių su tokiu finansavimu, patikras vietoje ir inspektavimą, siekdama nustatyti, ar vykdant susitarimą dėl dotacijos, dotacijos sprendimą ar sutartį dėl Sąjungos lėšų skyrimo nebuvo Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų. Europos prokuratūra turės reikiamas galimybes naudotis savo kompetencija pagal Tarybos reglamentą (ES) 2017/1939.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės) Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA[32]	ELPA šalių[33]	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių[34]	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA	ELPA šalių	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų
2	05 01 01 EITP rėmimo išlaidos (transportas, energetika, karinis mobilumas)	/ NDA	NE	TAIP	TAIP	NE
2	05 02 01 01 – EITP-T	DA	NE	TAIP	TAIP	NE
2	05 02 01 02 – EITP-KM	DA	NE	TAIP	TAIP	NE

32 DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.
33 ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.
34 Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidatų.

2	05 02 02 – EITP-E	DA	NE	TAIP	TAIP	NE

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami

– ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

3.2.1.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Numeris	2

			Metai	Metai	Metai	Metai	Metai	Metai	Metai	**IŠ VISO DFP 2028–2034**
			2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
Veiklos asignavimai										
05 02 01 01 – EITP-T	Įsipareigojimai	1a	4 282	4 455	4 637	4 825	4 517	5 220	5 428	**33 864**
	Mokėjimai	2a	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
05 02 01 02 – EITP-KM	Įsipareigojimai	1b	2 842	2 899	2 609	2 483	2 533	2 214	2 071	**17 651**
	Mokėjimai	2b	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
05 02 02 – EITP-E	Įsipareigojimai	1b	3 782	3 936	4 096	4 261	4 432	4 610	4 795	**29 912**
	Mokėjimai	2b	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų										
05 01 01	EITP rėmimo išlaidos (transportas, energetika, karinis mobilumas)	3	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**

IŠ VISO asignavimų	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3	10 906	11 290	11 342	11 569	11 982	12 045	12 294	**81 428**
Mobilumo ir transporto / Energetikos GD	Mokėjimai	= 2a + 2b + 3								

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	**4**	„Administracinės išlaidos“[35]

GD:		Metai **2028**	Metai **2029**	Metai **2030**	Metai **2031**	Metai **2032**	Metai **2033**	Metai **2034**	**IŠ VISO DFP 2028–2034**
• Žmogiškieji ištekliai		11 672	11 672	11 672	11 672	11 672	11 672	11 672	**81 704**
• Kitos administracinės išlaidos		114 000	114 000	114 000	114 000	114 000	114 000	114 000	**798 000**
IŠ VISO Mobilumo ir transporto / Energetikos GD		**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**879 672**	**879 704**

[35] Reikiami asignavimai turėtų būti nustatomi remiantis atitinkamame tinklalapyje „BUDGpedia“ pateiktais metinių vidutinių išlaidų duomenimis.

IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 4 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**879 672**	**879 704**

		Metai **2028**	Metai **2029**	Metai **2030**	Metai **2031**	Metai **2032**	Metai **2033**	Metai **2034**	**IŠ VISO DFP 2028–2034**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–4 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai								
	Mokėjimai								

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas (not to be completed for decentralised agencies)

Šios programos pažangos ir laimėjimų stebėsenos tikslais produkto ir rezultato rodikliai atitiks bendrus rodiklius, nustatytus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) [XXX]* [Veiklos rezultatų reglamentas].

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama

– ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

3.2.3.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai

PATVIRTINTI ASIGNAVIMAI	Metai **2028**	Metai **2029**	Metai **2030**	Metai **2031**	Metai **2032**	Metai **2033**	Metai **2034**	**IŠ VISO 2028–2034**
4 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								
Žmogiškieji ištekliai	11 672	11 672	11 672	11 672	11 672	11 672	11 672	**81 704**
Kitos administracinės išlaidos	114 000	114 000	114 000	114 000	114 000	114 000	114 000	**798 000**
4 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**879 704**
Neįtraukta į 4 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ								
Žmogiškieji ištekliai	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Tarpinė suma, neįtraukta į 4 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
IŠ VISO	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

==========

==========

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

3.2.4. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.

– ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

3.2.4.1. Finansuojami iš patvirtinto biudžeto

Sąmatą surašyti etato ekvivalentais

PATVIRTINTI ASIGNAVIMAI	Metai **2028**	Metai **2029**	Metai **2030**	Metai **2031**	Metai **2032**	Metai **2033**	Metai **2034**
• **Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)**							
20 01 02 01 (Būstinė ir Komisijos atstovybės)	61	61	61	61	61	61	61
20 01 02 03 (ES delegacijos)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)	0	0	0	0	0	0	0

01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)		0	0	0	0	0	0	0
• Išorės darbuotojai (etato ekvivalentais)								
20 02 01 (AC, END finansuojami iš bendrojo biudžeto)		2	2	2	2	2	2	2
20 02 03 (AC, AL, END ir JPD ES delegacijose)		0	0	0	0	0	0	0
Administracinės paramos eilutė	- būstinėje	0	0	0	0	0	0	0
	- ES delegacijose	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END – netiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END – tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – 7 išlaidų kategorija		0	0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – neįtraukta į 7 išlaidų kategoriją		40	40	40	40	40	40	40
IŠ VISO		**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**

3.2.4.3. Visi žmogiškųjų išteklių poreikiai

IŠ VISO PATVIRTINTŲ ASIGNAVIMŲ IR IŠORĖS ASIGNUOTŲJŲ PAJAMŲ		Metai **2028**	Metai **2029**	Metai **2030**	Metai **2031**	Metai **2032**	Metai **2033**	Metai **2034**
• Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)								
20 01 02 01 (Būstinė ir Komisijos atstovybės)		61	61	61	61	61	61	61
20 01 02 03 (ES delegacijos)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)		0	0	0	0	0	0	0
• Išorės darbuotojai (etato ekvivalentais)								
20 02 01 (AC, END finansuojami iš bendrojo biudžeto)		2	2	2	2	2	2	2
20 02 03 (AC, AL, END ir JPD ES delegacijose)		0	0	0	0	0	0	0
Administracinės paramos eilutė	- būstinėje	0	0	0	0	0	0	0
	- ES delegacijose	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END – netiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END – tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – 4 išlaidų kategorija		0	0	0	0	0	0	0

Veiklos rezultatų apžvalgos įstaigos sekretoriato rėmimo išlaidos	40	40	40	40	40	40	40
IŠ VISO	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**

Atsižvelgiant į tai, kad bendra tiek su darbuotojais, tiek su asignavimais susijusi padėtis 4 išlaidų kategorijoje yra įtempta, žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant generalinio direktorato darbuotojus, jau paskirtus veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate ar kitose Komisijos tarnybose.

Pasiūlymui įgyvendinti reikalingi darbuotojai (etato ekvivalentais):

•	**Bus pasitelkiami dabartiniai Komisijos tarnybų darbuotojai.**	• **Papildomi darbuotojai išskirtinėmis aplinkybėmis***		
•	•	**bus finansuojami pagal 7 išlaidų kategoriją arba iš mokslinių tyrimų**	**bus finansuojami iš BA eilutės**	• **bus finansuojami iš mokesčių**
Etatų plano etatai	61		nėra duomenų	
Išorės darbuotojai (CA, SNE, INT)	32		10*	

*10 naujų etato ekvivalentų atitinka 10 etatų, kurie turi būti skirti 2028 m. sekretoriatui veiklos rezultatų peržiūrai pagal biudžeto eilutę 02 01 21 02, dėl kurių teisėkūros institucijos susitarė per derybas dėl 2024 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/2803 dėl Bendro Europos dangaus iniciatyvos įgyvendinimo (nauja redakcija).

Vykdytinų užduočių aprašymas, kai užduotis vykdo:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	• Politikos rengimas ir strategija • Parama regioniniams ir teminiams forumams nustatant bendro intereso projektus ir abipusio intereso projektus • Koordinavimas ir ryšių palaikymas su visomis suinteresuotosiomis šalimis (valstybėmis narėmis, trečiosiomis valstybėmis, kitais GD ir kitomis ES institucijomis, teminiais ir regioniniais forumais ir kt.). • Darbo programos rengimas • Atrankos procesai • Metinių kvietimų teikti pasiūlymus valdymas ir projektų, kuriems skiriama ES finansinė parama, atranka • Veiklos ir finansų valdymas įgyvendinant projektus • Vertinimai
Išorės darbuotojai	• Parama regioniniams ir teminiams forumams nustatant bendro intereso projektus ir abipusio intereso projektus • Parama atrankos procesams • Parama metinių kvietimų teikti pasiūlymus valdymui ir projektų, kuriems skiriama ES finansinė parama, atrankai • Parama finansų ir projektų valdymui

	• Parama vertinimų organizavimui

3.2.5. Numatomo poveikio su skaitmeninėmis technologijomis susijusioms investicijoms apžvalga

IŠ VISO skaitmeninių ir IT asignavimų	Metai **2028**	Metai **2029**	Metai **2030**	Metai **2031**	Metai **2032**	Metai **2033**	Metai **2034**	**IŠ VISO DFP 2028–2034**
4 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								
IT išlaidos* (organizacijos)	845	845	845	845	845	845	845	**5 915**
4 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	**845**	**845**	**845**	**845**	**845**	**845**	**845**	**5 915**
Neįtraukta į 4 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ								
Politikos priemonių IT išlaidos veiklos programoms	14 230	14 590	14 967	15 364	15 780	16 217	16 675	**107 823**
Tarpinė suma, neįtraukta į 4 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	**14 230**	**14 590**	**14 967**	**15 364**	**15 780**	**16 217**	**16 675**	**107 823**
IŠ VISO	**15 075**	**15 075**	**15 075**	**15 075**	**15 075**	**15 075**	**15 075**	**113 738**

*IT išlaidos pagal 4 išlaidų kategoriją buvo apskaičiuotos pagal Biudžeto GD nurodymus: etato ekvivalentų skaičius, padaugintas iš 8 200 EUR vienam etato ekvivalentui.

3.2.6. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlymas dera su pasiūlymu dėl 2028–2034 m. DFP.

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

– ☒ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo

– ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	Metai **2028**	Metai **2029**	Metai **2030**	Metai **2031**	Metai **2032**	Metai **2033**	Metai **2034**	Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								

IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

– ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.

– ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:

  – ☐ nuosaviems ištekliams

  – ☐ kitoms pajamoms

  – ☐ nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis[36]						
		Metai **2028**	Metai **2029**	Metai **2030**	Metai **2031**	Metai **2032**	Metai **2033**	Metai **2034**
……. straipsnis								

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-ioms) daromas poveikis.

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

4. SKAITMENINIAI ASPEKTAI

4.1. Skaitmeninės svarbos reikalavimai

Pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP) ir toliau bus remiamos IT priemonės, kurios, kaip paaiškėjo, labai svarbios veiksmingam ir skaidriam projektų valdymui. Šiuo atžvilgiu labai svarbios tokios priemonės kaip Bendra keitimosi elektroniniais duomenimis erdvė (SEDIA), „eGrants“, „TENtec“, „Map-IT“, „EMI-ECS“, „QlikSense“ (arba kitas verslo žvalgybos ir duomenų analizės sprendimas, kuriuo padedama vizualizuoti, tirti ir analizuoti duomenis), Skaidrumo platforma („TP Viewer“), Administravimo įstaigoms, įmonėms ir piliečiams skirtas komunikacijos ir informacijos išteklių centras (angl. CIRCABC), „EUSurvey“ ir ARACHNE. Be to, pagal EITP toliau bus remiama Komisijos įgyvendinimo veikla, susijusi su įvairiomis IT sistemomis ir keitimosi informacija aplinka, nes ją vykdyti privaloma pagal ES teisės aktus ir iniciatyvas, pavyzdžiui, „ESSKY“, „PRIME PVRR“, Europos jūrų sektoriaus vieno langelio aplinką („EMSWe“), „eFTI“ ir kt.

[36] Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.

Per Finansavimo ir konkursų portalą SEDIA suteikiama viena bendra prieiga prie finansavimo ir viešųjų pirkimų procesų; joje centralizuojami dalyvių duomenys ir mažinamas darbas rankiniu būdu. „eGrants“ apima visą dotacijos gyvavimo ciklą, užtikrina nuoseklumą ir atsekamumą. „Map-IT“ galima koduoti tiek kokybinius, tiek kiekybinius projektų rodiklius, kad būtų lengviau teikti temines ir šalių lygmens ataskaitas. CIRCABC palengvina bendradarbiavimu grindžiamą dokumentų valdymą, užtikrinant versijų kontrolę ir daugiakalbę prieigą. Sistema „EUSurvey“ naudojama struktūrizuotam duomenų rinkimui, o ARACHNE stiprinama projektų stebėsena, nustatant galimą sukčiavimo riziką pagal patobulintus duomenis ir rizikos rodiklius.

Transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) informacinėje sistemoje „TENtec“ pateikiami interaktyvūs žemėlapiai ir naujausios ataskaitos, siekiant didinti skaidrumą, priimti informacija pagrįstus sprendimus ir didinti visuomenės informuotumą. „TENtec“ renkama ir saugoma geografinė, finansinė ir istorinė informacija apie ES ir jos kaimyninių šalių transporto tinklo infrastruktūrą, kad būtų galima planuoti, priimti politinius sprendimus ir stebėti TEN-T programos įgyvendinimą. „TENtec“ – sistema, kurią reikalaujama įdiegti pagal Reglamentą (ES) 2024/1679. Parengta kartu su valstybėmis narėmis ir suinteresuotosiomis šalimis, joje pateikiama išsami TEN-T politikos apžvalga, padedama stebėti projektus ir remiamas transporto modeliavimas bei būsimas planavimas. „TENtec“ taip pat apima duomenis apie karinį mobilumą ir alternatyviųjų degalų infrastruktūrą, kuriais grindžiami atitinkami politiniai prioritetai ir kurie gali būti pritaikyti įvairių rūšių politikos duomenims, kuriems reikalingas geografinės vietos nustatymas.

Su „TENtec“ susijęs Europos alternatyviųjų degalų stebėjimo centras (EAFO) – svarbi IT priemonė, padedanti stebėti perėjimą prie tvaraus judumo, kaip, pavyzdžiui, nustatyta Reglamente (ES) 2023/1804 dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo. EAFO teikia išsamius naujausius duomenis ir statistinius duomenis apie alternatyviųjų degalų infrastruktūrą, transporto priemonių naudojimą ir nacionalines politikos priemones visoje ES. EAFO – IT priemonė, padedanti įgyvendinti teisinius įsipareigojimus pagal Reglamentą (ES) 2023/1804, pavyzdžiui, bendrą ES alternatyviųjų degalų duomenų prieigos punktą.

„EMI-ECS“ – IT priemonė, naudojama atrenkant ir sudarant sutartis su išorės ekspertais, dalyvaujančiais vertinant pasiūlymus. „QlikSense“ – statistikos ir projektų stebėsenos priemonė. Skaidrumo platforma ir „TP Viewer“ – priemonės, kuriomis visuomenei teikiama informacija ir statistiniai duomenys apie finansuojamus projektus.

Bendro Europos dangaus („ESSKY“) platforma padeda suinteresuotosioms šalims įgyvendinti Bendro Europos dangaus (BED) veiklos rezultatų ir mokesčių sistemą. Ji suteikia prieigą prie atitinkamos informacijos per bibliotekas ir siūlo dokumentų pateikimo funkciją.

Europos geležinkelių infrastruktūros valdytojų platformos pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių (PRIME PVRR) sistema suteikia galimybę stebėti pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, susijusius su geležinkelių transportu. Ji suteikia infrastruktūros valdytojams ataskaitų teikimo platformą.

Europos Sąjungos C-ITS saugumo duomenų valdymo sistema (ES CCMS) padeda diegti C-ITS sistemas ir technologijas Europoje. Ji grindžiama pagrindiniais elementais saugiam sąveikumui Europos lygmeniu remti. Direktyvoje 2010/040 dėl intelektinių transporto sistemų apibrėžti Komisijos vaidmenys ES CCMS.

Europos jūrų sektoriaus vieno langelio aplinka buvo sukurta Reglamentu (ES) 2019/1239; tai teisinė ir techninė sistema, kuria siekiama suderinti laivybos veiklos vykdytojų ir valdžios institucijų keitimąsi administraciniais formalumais įplaukiant į ES uostus. Ją

sudaro jūrų sektoriaus nacionalinių vieno langelio sistemų tinklas, papildytas bendrais Komisijos valdomais IT komponentais ir paslaugomis.

Keitimosi elektronine krovinių vežimo informacija („eFTI“) aplinka – ES masto decentralizuota IT struktūra, sukurta Reglamentu (ES) 2020/1056. Ji padės veiklos vykdytojams ir kompetentingoms institucijoms keistis informacija tikrinant, ar laikomasi šešių ES transporto reglamentų ir direktyvų, taip pat daugiau kaip 170 nacionalinių teisės aktų, kuriais reglamentuojamas krovinių vežimas valstybėse narėse.

GALILEO žaliosios juostos (angl. „Galileo Green Lane“) sprendimu stebima eismo padėtis TEN-T sienos kirtimo punktuose, kai kroviniai vežami keliais, ir krovinių vežimo geležinkeliais TEN-T koridoriuose laikas. Ji suteikia pasienio pareigūnams ir vežėjams informacijos apie padėtį pasienyje, todėl jie gali matyti, prie kurių sienų yra daugiausia krovininių automobilių. „GALILEO“ žalioji juosta suteikia galimybę prie sienų laikytis „žaliosios juostos“ reikalavimų ir užtikrinti, kad eismo srautas nebūtų ilgesnis kaip 15 minučių.

Europos judumo duomenų erdvė (angl. EMDS) turėtų sudaryti sąlygas duomenų gavimui iš esamų ir būsimų transporto bei judumo duomenų šaltinių ir jais dalytis. Komunikate dėl bendros Europos judumo duomenų erdvės kūrimo (COM/2023/751 *final*) Komisija nurodė, kad vienas iš pagrindinių komponentų – (meta)duomenų portalas, kuriame visos atitinkamos duomenų ekosistemos galėtų dalytis savo valdomų duomenų tipų metaduomenimis ir atitinkamomis prieigos sąlygomis.

4.2. Duomenys

EITP remiamos skaitmeninės priemonės yra labai skirtingo pobūdžio; jos susijusios su įvairiomis transporto rūšimis ir įvairiais subjektais, kurie keičiasi informacija (Komisijos tarnybomis, paramos gavėjais, nacionalinėmis valdžios institucijomis, verslo partneriais ir kt.). Taigi naudojant šias priemones taip pat apdorojama daug įvairių duomenų. Apskritai jos grindžiamos vienkartinio duomenų pateikimo principu, užtikrinant kuo didesnį pakartotinį duomenų naudojimą ir vengiant pakartotinio duomenų įvedimo, kartu saugiai ir patikimai dalijantis šiais duomenimis.

4.3. Skaitmeniniai sprendimai

Visos aprašytos priemonės skirtos suderinamumui skatinti, veiksmingumui didinti ir sąveikumui užtikrinti, taip gerinant bendrą procesų, kuriais grindžiamos su EITP susijusios Komisijos paslaugos, kokybę ir remiant sklandų bendrosios rinkos įgyvendinimą.

4.4. Sąveikumo vertinimas

Suinteresuotosios šalys jau naudojasi visomis apibrėžtomis skaitmeninėmis priemonėmis. Didelis jų sąveikumas užtikrinamas taikant standartizuotus keitimosi informacija metodus.

Komisija rengia išsamią informaciją apie Europos judumo duomenų erdvės diegimą.

4.5. Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės

Aprašytos skaitmeninės priemonės veikia veiksmingai, o visi būsimi pakeitimai ar patobulinimai bus įgyvendinami kontroliuojamu būdu ir etapais, kad būtų užtikrintas

tęstinumas ir išvengta bet kokių operacijų ar reglamento įgyvendinimo trikdžių.